

ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਬੈਂਕ

ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ! ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮਾਤ ਅਠਵੀਂ, ਨੌਵੀਂ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ, ਚਾਰ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ, ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ / ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਗੇ ਉੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਣਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਓਗੇ।

ਸ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਸਟਰ,
ਸ.ਸ.ਸ. ਡੱਲਾ,
ਜਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ
ਮੋ: 8146986007

ਸ ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਸਟਰ,
ਸ.ਸ.ਸ. ਲੁਠੇੜੀ,
ਜਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ
ਮੋ: 8968682300

ਸ. ਕੰਵਰਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਸਟਰ,
ਸ.ਸ.ਸ. ਹਾਫਿਜ਼ਾਬਾਦ,
ਜਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ
ਮੋ: 9872754094

ਕਲਾਸ - ਦਸਵੀਂ

ਪੇਪਰ- ਏ ਕਲਾਸ - ਦਸਵੀਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- (1) ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ - ਸਾਹਿਤ ਮਾਲਾ
ਕਵਿਤਾ ਭਾਗ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ
- (2) ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ - ਵੰਨਗੀ
ਇਕਾਂਗੀ ਭਾਗ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ
- (3) ਪੁਸਤਕ- ਨਾਵਲ (ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਦੇ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੁੱਲ- 10
ਨੰਬਰ ਦੇ ਆਉਣਗੇ।

ਨੋਟ:- ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ
ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ
ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

(1) ਕਵਿਤਾ ਭਾਗ

ਗੁਰਮਤਿ-ਕਾਵਿ

(1) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

1. ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

1. 'ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ' ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
3. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ 'ਪਵਣੁ ਨੂੰ' ਕਿਸਦਾ ਰੂਪ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?
4. ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕੌਣ ਹੈ?
5. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਸਦਾ ਰੂਪ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?
6. ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਾ ਕੌਣ ਹੈ?
7. ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਖਿਡਾਵਾ ਤੇ ਖਿਡਾਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?

8. ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
9. ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਤੇ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
10. ਕਿਹੜੇ ਜੀਵ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਸਫਲ ਕਰ ਗਏ ਹਨ?

2. ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ

1. 'ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ' ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. "ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸਦੀ ਹੋਂਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
3. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਦੀ ਸਿਫਤ ਨਾਲ ਸੱਚੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਦਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ?
4. ਰਾਜੇ ਕਿਸ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ?
5. 'ਭੰਡ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
6. 'ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ?
7. ਕਿਸ ਜੀਵ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਮਣੀ ਸ਼ੋਭਦੀ ਹੈ?
8. 'ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ' ਸਲੋਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

3. ਗਗਨ ਮੈਂ ਥਾਲੁ

1. 'ਗਗਨ ਮੈਂ ਥਾਲੁ' ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. 'ਗਗਨ ਮੈਂ ਥਾਲੁ' ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ?
3. ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਆਰਤੀ ਵਿੱਚ ਗਗਨ ਕੀ ਹੈ?
4. ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਆਰਤੀ ਵਿੱਚ ਤਾਰਿਕ ਮੰਡਲ ਕੀ ਹੈ?
5. 'ਭਵਖੰਡਨਾ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
6. ਭਵਖੰਡਨਾ (ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ) ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਦਿਆਂ ਪਵਨ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?
7. ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਦਿਆਂ ਬਨਸਪਤੀ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?
8. ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਜੋਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
9. 'ਗਗਨ ਮੈਂ ਥਾਲੁ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਸਰੂਪ 'ਸਰਗੁਣ' ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜਾਂ 'ਨਿਰਗੁਣ'।
10. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਕਿੱਥੇ ਦਰਜ ਹੈ?
11. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਿਸ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਵੀ ਹਨ?

(2) ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ

1. ਅਨੰਦ ਭਇਆ ਮੇਰੀ ਮਾਏ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

1. ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹਨ?
2. ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਾਣੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
3. 'ਅਨੰਦ ਭਇਆ ਮੇਰੀ ਮਾਏ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
4. ਅਨੰਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
5. ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਕੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ?
6. ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਸਦਾ ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
7. ਗੁਰੂ ਦੀ 'ਮਨ' ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
8. ਕਿਸਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
9. 'ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?
10. ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
11. ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਮੁੱਖ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅੰਗ ਹੈ?

2. ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ

1. 'ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ' ਕਿਸਦੀ ਬਾਣੀ/ਸ਼ਬਦ ਹੈ?
2. 'ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ' ਬਾਣੀ ਕਵਿਤਾ ਕਿਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ?
3. ਸਰੀਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?
4. ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ?
5. ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ?
6. ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਦੀ ਮਿਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
7. ਕਿਸ ਨਾਲ ਮਨ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਰੀਰ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

3. ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ

1. 'ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ' ਕਿਸਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ?
2. 'ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂ ਅੱਗੇ ਕਾਹਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
3. ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਂ?
4. ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

5. ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸਦਾ ਨਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ?
6. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੈ-ਜੈ ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
7. ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੋਲੋਂ ਕੀ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
8. ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
9. ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਦਾਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

(3) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ

1. ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

1. 'ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ' ਕਿਸਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ?
2. ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਬਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਤਾ/ਪਿਤਾ/ਬੰਧੁਪ/ਭ੍ਰਾਤਾ/ਸਭਨੀ ਥਾਈਂ ਰਾਖਾ ਕੌਣ ਹੈ?
4. ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਕਿਸਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ?
5. 'ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਔਖਾ ਘੋਲ' ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
6. ਕਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਉਣ ਨਾਲ ਮਹਾਂ ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

2. ਮਿਠ ਬੋਲੜਾ ਜੀ ਹਰਿ ਸਜਣੁ

1. 'ਮਿਠ ਬੋਲੜਾ ਜੀ ਹਰਿ ਸਜਣੁ' ਕਿਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ?
2. 'ਮਿਠ ਬੋਲੜਾ ਜੀ ਹਰਿ ਸਜਣੁ' ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ?
3. ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ?
4. 'ਹਉ ਬਿਸਮੁ ਭਈ ਜੀ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਅਪਾਰਾ' ਕਾਵਿ ਸਤਰ ਕਿਹੜੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ?
5. 'ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਮਧਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿਆ ਜਲਿ-ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਈ' ਕਾਵਿ ਸਤਰ ਦਾ ਰਚਣਹਾਰਾ ਕੌਣ ਹੈ?

3. ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੋਚੈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਤਾਈ

1. 'ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੋਚੈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਤਾਈ' ਬਾਣੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹੈ?
2. 'ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੋਚੈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਤਾਈ' ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਤੜਫ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ?
3. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਮਨ ਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੜਫ ਰਿਹਾ ਹੈ?
4. ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

5. 'ਮੇਰੇ ਸਜਣੁ ਮੀਤ ਮੁਰਾਰੇ ਜੀਓ' ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
6. ਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਘੜੀ ਬਿਤਾਉਣੀ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਜਿੰਨੀ ਲੰਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
7. 'ਮੇਰਾ ਮਨ ਲੋਚੈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਤਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
8. ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ?
9. ਗੁਰੂ-ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸਨੇ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ?
10. 'ਮੋਹਿ ਰੈਣਿ ਨ ਵਿਹਾਵੈ ਨੀਦ ਨਾ ਆਵੈ, ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰੇ ਜੀਉ।' ਇਹ ਬਾਣੀ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?

(4) ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

1. ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

1. 'ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ' ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਚਨਹਾਰ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਰਚਨਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
3. ਕਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਮਿਟ ਗਿਆ?
4. ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਭਬਕ ਨਾਲ ਕਿਸ ਦੀ ਡਾਰ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
5. ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਪੈਰ ਧਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਥਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
6. ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਤਾਰਿਆ?
7. ਘਰ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਣ ਲੱਗਾ?
8. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਿਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ?
9. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਕਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ?

2. ਦੇਖਿ ਪਰਾਈਆ ਚੰਗੀਆ

1. 'ਦੇਖਿ ਪਰਾਈਆ ਚੰਗੀਆ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਪਰਾਈਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
3. ਹਿੰਦੂ ਲਈ ਪਰਾਇਆ ਧਨ ਖਾਣਾ ਕਿਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
4. ਮੁਸਲਮਾਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਸੂਰ ਦੇ ਮਾਸ ਖਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ?
5. ਕਿਹੜਾ ਸੁਖ ਦਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਯੋਗ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ?
6. ਗੁਰਮੁੱਖ ਕਿਸ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

3. ਆਪਿ ਭਲਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਭਲਾ

1. ਆਪਿ ਭਲਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਭਲਾ ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਭਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
3. ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਕਿਉਂ ਸਹਾਈ ਹੋਏ?
4. ਕੌਰਵਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੀ?
5. ਯੁਧਿਸ਼ਠਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਕਿਉਂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ?
6. ਟੂਟੀ ਦੀ ਧਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਵਹਿ ਤੁਰਦਾ ਹੈ?

4. ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ

1. 'ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ' ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਕੌਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
3. ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ?
4. ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
5. ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾੜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੇ ਕੌਣ ਹਨ?

ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਸਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ?
2. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਔਗੁਣ ਫੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਧਰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
3. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੱਥੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
4. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਬ ਕਿੱਥੇ ਵਸਦਾ ਹੈ?
5. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੱਕਰ, ਖੰਡ, ਮਿਸ਼ਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਪਦਾਰਥ ਹਨ?
6. ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
7. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬਣੀ ਹੈ?
8. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਣ ਘਣੇ ਦੁੱਖ ਸਹਿਣਗੇ?
9. ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ?
10. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦਿਨ ਦੇ ਚਾਰ ਪਹਿਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੈ?
11. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਰਾਤ ਦੇ ਚਾਰ ਪਹਿਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੈ?
12. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੌਣ ਲੇਖਾ ਪੁੱਛੇਗਾ?
13. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹੈ?
14. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹਨ?
15. ਕਾਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਫਕੀਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਹਦੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?
16. ਕਾਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬੰਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ?
17. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਲੱਗਾ ਹੈ?
18. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰ-ਘਰ ਕਾਹਦੀ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ?
19. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਬੋਲ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦੇ ਹਨ?
20. ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਵੱਸਦਾ ਹੈ?
21. ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਕਿਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਵੀ ਹਨ?
22. ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਲੋਕ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ?

ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਸਭ ਕਿਛੁ ਮੇਰਾ ਤੂੰ' / 'ਸਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਲ' / 'ਆਪਿ ਨੂੰ ਪਛਾਣ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. 'ਸਭ ਕਿਛੁ ਮੇਰਾ ਤੂੰ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ?
3. ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਕਿਸਨੂੰ ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ ਤੇ ਰੋਮ-ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਵਸਦਾ ਤੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ?
4. 'ਸਭ ਕਿਛੁ ਮੇਰਾ ਤੂੰ' ਕਾਫ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?
5. 'ਸਾਈਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂਦੜੇ ਵਲਿ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ?
6. ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?
7. ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਕਿਹੜੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
8. ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀ ਕਿਸਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?
9. ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਇਸਤਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤੋਂ ਵਾਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
10. 'ਆਪਿ ਨੂੰ ਪਛਾਣੁ' ਕਾਫ਼ੀ ਕਿਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ?
11. ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
12. ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਛੱਜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕਿਲੇ ਕਿਉਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਸਮਾਨ ਹਨ?
13. ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਦੇ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕੌਣ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?
14. ਬੰਦੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅਸਲ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਹੈ?
15. 'ਆਪਿ ਨੂੰ ਪਛਾਣੁ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
16. 'ਆਪ ਨੂੰ ਪਛਾਣੁ' ਕਾਫ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ?
17. ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਕਿਸ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਦਾ ਕਵੀ ਹੈ?
18. ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਕਿਸ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ?

ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
2. ਫਿਰਅੰਨ ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਹੰਕਾਰੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੀ?
3. ਫਿਰਅੰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਕਿਸਨੇ ਤੋੜਿਆ ਸੀ?
4. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਕਿਸਦਾ ਭੇਦ ਪਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ?
5. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਕਿਹੜੀ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?

6. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ?
7. 'ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਕੀ ਜਾਣਾ ਮੈਂ ਕੌਣ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕਿਸਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿੱਚ ਹੈ?
8. 'ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਕੀ ਜਾਣਾ ਮੈਂ ਕੌਣ' ਕਾਫ਼ੀ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ?
9. 'ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਨਵੀਂਉ ਨਵੀਂ ਬਹਾਰ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕਿਹੜੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
10. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਫੁਕਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
11. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਭੰਨਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
12. ਮਸੀਤ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਉਮਰ ਬਿਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
13. ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਮਹਿਰਮ ਯਾਰ (ਰੱਬ) ਕਿੱਥੇ ਮਿਲ ਪਿਆ?
14. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ 'ਰਾਂਝਾ' ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
15. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੀਰ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ?
16. ਕਿਹੜੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ?
17. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
18. ਰੰਗੜ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
19. ਸ਼ਹੁ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ?
20. ਖਿੰਗਰ ਉੱਤੇ ਕੀ ਘਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
21. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹੁ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
22. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹੁ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
23. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮੁਰਸ਼ਦ (ਗੁਰੂ) ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
24. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ?

ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ-ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ?
3. 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਕੌਣ ਹੈ?
4. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੀਰ ਰਸੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
5. 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਵਿੱਚ ਬਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਕਿਸਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?

6. 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਵਿੱਚ ਨੇਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਕਿਸਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
7. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਕਿਸ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੈ?
8. ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਕਿਸਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚ ਤਲਵਾਰ ਮਾਰੀ?
9. ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੀ ਸਵਾਰੀ ਦੀ ਧੁੰਮ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ?
10. ਰਾਕਸ਼ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਜ ਰਹੇ ਸਨ?
11. ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਸਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ?
12. ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ?
13. ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੌਣ ਸੀ?
14. ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਸੁੰਭ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ?
15. ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰੇ ਦੇਖ ਕੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ?
16. ਕਿਹੜੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਈਆਂ?
17. ਕਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ?
18. ਕਿਸ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਛੱਤਰ ਝੁਲਾਇਆ ਗਿਆ?
19. 'ਦੁਰਗਾ ਪਾਠ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
20. 'ਕਿਹੜਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੂਨਾਂ' ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ?
21. ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ

ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫਿਰੰਗੀਆਂ

ੳ. ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਜੰਗ ਲਈ ਗੁਰਮਤਾ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫਿਰੰਗੀਆਂ' ਕਿਸ ਦੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. 'ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫਿਰੰਗੀਆਂ' ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ-ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
4. ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰਮਤਾ ਕੀਤਾ?
5. ਸਿੱਖ ਲੁਧਿਆਣੇ ਨੂੰ ਫਤਹਿ ਕਰਕੇ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ?

ਅ. ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ

1. ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਛੈਲ ਬਾਂਕੇ ਪੁੱਤਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ?
2. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਫਤਿਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੌਣ ਸਨ?
3. ਮਝੈਲ/ਦੁਆਬੀਏ/ਜੰਬੂਰਖਾਨਾ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ?

ੲ. ਜੰਗ ਦਾ ਹਾਲ

1. 'ਜੰਗ ਦਾ ਹਾਲ' ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ?
2. ਟੁੰਡੇ ਲਾਟ ਕੌਣ ਸੀ?
3. 'ਜੰਗ ਦਾ ਹਾਲ' ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਕਿਸਨੂੰ ਆਇਆ?
4. ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੀ ਹਾਰ ਹੋਈ?
5. ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮੈਦਾਨ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆਇਆ?
6. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਸਮਝਦਾ ਸੀ?
7. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?
8. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ?
9. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ?
10. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂ ਜੰਗਨਾਮਾ?

ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ

ਕਲਾਸ- ਦਸਵੀਂ

1. ਪੀਲੂ

ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. ਪੀਲੂ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ?
2. 'ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ' ਰਚਨਾ ਕਿਸਦੀ ਹੈ?
3. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?

4. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਏ?
5. 'ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ?
6. ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬਾਪ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
7. ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ?
8. ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕਿੱਥੇ ਪਿਆ?
9. ਕਾਜ਼ੀ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਸੋਟੀਆਂ ਕਿਉਂ ਮਾਰਦਾ ਸੀ?
10. ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਿਉਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ?
11. ਸਾਹਿਬਾਂ ਪੰਸਾਰੀ ਦੀ ਹੱਟੀ ਤੇ ਕੀ ਲੈਣ ਗਈ ਸੀ?
12. ਬਾਣੀਏ ਨੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਤੇਲ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਕੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ?
13. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇਖਕੇ ਪੰਸਾਰੀ ਨੂੰ ਕੀ ਫੜਨਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ?
14. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇਖਕੇ ਬਲਦ ਕਿਸ ਨੇ ਗਵਾ ਲਏ ਸਨ?
15. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇਖਕੇ ਕੌਣ ਚੌੜ-ਚੁਪਟ ਹੋ ਗਏ ਸਨ?
16. ਖੀਵੇ ਖਾਨ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
17. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀਆਂ ਮੇਢੀਆਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ?
18. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
19. ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ?
20. ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਲਣ ਲਈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ?
21. ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਹਦਾ ਡਰ ਦਿੱਤਾ?
22. ਬੀਬੀ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਕੌਣ ਸੀ?
23. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ?
24. ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਾਹਦਾ ਹੰਕਾਰ ਸੀ?
25. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
26. ਸਾਹਿਬਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸੀ?
27. ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਤਰਕਸ਼ ਜੰਡ ਉੱਤੇ ਕਿਸਨੇ ਟੰਗਿਆ?
28. ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਹਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ?
29. ਪੀਲੂ ਕਿਸ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਕਵੀ ਹੈ?

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ

1. ਕਿੱਸੇ ਦਾ ਆਰੰਭ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਿਆ?
2. 'ਹੀਰ-ਰਾਂਝਾ' ਕਿੱਸਾ ਕਿਸਨੇ ਲਿਖਿਆ?
3. ਛੈਲ, ਅਲਬੇਲੇ ਗੱਭਰੂ ਕਿੱਥੇ ਵਸਦੇ ਹਨ?
4. ਰਾਂਝੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਕਿਹੜਾ ਸੀ?
5. ਤਖ਼ਤ ਹਜ਼ਾਰਾ ਪਿੰਡ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?

2. ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਟਵਾਰਾ

1. ਕਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ ਹੋਇਆ?
2. ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਕਰਵਾਈ?
3. ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਈ?
4. ਰਾਂਝੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭਾਬੀਆਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦੀਆਂ ਸੀ?
5. ਕੱਛਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਕੌਣ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦਾ ਸੀ?

3. ਰਾਂਝੇ ਦਾ ਮਸੀਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ

1. ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਤਖ਼ਤ ਹਜ਼ਾਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਨਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਿਸਨੇ ਕਿਹਾ?
2. ਰਾਂਝਾ ਤਖ਼ਤ ਹਜ਼ਾਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਰਾਤੀਂ ਕਿੱਥੇ ਪੁੱਜਾ?
3. ਰਾਂਝਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਸੀਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗਾ?
4. ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਹਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਮਸੀਤ ਵਲ ਚਲ ਪਏ?

4. ਰਾਂਝੇ ਉੱਤੇ ਹੀਰ ਦਾ ਮੋਹਿਤ ਹੋਣਾ

1. ਕੌਣ ਛਮਕਾਂ ਪਕੜ ਕੇ ਮਾਰੋ-ਮਾਰ ਕੂਕ ਰਹੀ ਸੀ?
2. 'ਪਰੀ' ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ?
3. ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਹੀਰ-ਰਾਂਝੇ ਦਾ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ?
4. ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?

5. ਤੈਮੂਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਕੌਣ ਸੀ?
6. ਜੁਲੈਖਾਂ ਦਾ ਯੂਸਫ ਨਾਲ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਸੀ?

5. ਹੀਰ ਦਾ ਸਿਦਕ

1. ਜੋਗੀ ਕੌਣ ਸੀ?
2. ਹੀਰ ਕਿਸਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿੱਚ ਤੜਫ ਰਹੀ ਸੀ?
3. ਹੀਰ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਰੋਗ ਕੀ ਸੀ?
4. ਹੀਰ ਕਿਸ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀ ਹੋਈ ਸੀ?
5. ਹੀਰ ਕਿਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤੜਫ ਰਹੀ ਸੀ?

6. ਕਿੱਸੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ

1. ਵਾਰਿਸ-ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿੱਸਾ ਕਿਸਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ?
2. ਵਾਰਿਸ-ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਇਸ਼ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?
3. ਵਾਰਿਸ-ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੂਰਾ ਦਿਮਾਗ ਲਾ ਕੇ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ?
4. ਵਾਰਿਸ-ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿੱਸੇ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
5. ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ-ਕਾਵਿ ਦੀ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

ਹਾਸ਼ਮ ਸ਼ਾਹ

ਕਿੱਸਾ ਸੱਸੀ ਪੁੰਨੂੰ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

1. ਕਿੱਸਾ ਸੱਸੀ-ਪੁੰਨੂੰ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਹਾਸ਼ਮ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਿਆ?
3. ਸੱਸੀ ਕਿਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ?
4. ਸੱਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
5. ਸੱਸੀ ਕਿਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿੱਚ ਮਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ?
6. ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੀ ਕੌਣ ਸੀ?

7. ਪੁੰਨੂੰ ਕਾਹਦੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ?
8. ਹਾਸ਼ਮ ਨੇ ਅੱਗ ਦਾ ਦਰਿਆ ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ?
9. ਸੱਸੀ ਦਾ ਲੂੰ-ਲੂੰ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ?
10. ਸੱਸੀ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਪੈਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ?
11. ਸੱਸੀ ਦੇ ਪੈਰ ਕਾਹਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰੇ ਹੋਏ ਸਨ?
12. ਭਠਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਜੌਂ ਭੁੰਨਣ ਵਾਂਗ ਕੀ ਤਪ ਰਿਹਾ ਸੀ?
13. ਸੱਸੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੀ?
14. ਜੇਕਰ ਸੱਸੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦੀ?
15. ਸੱਸੀ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੱਭ ਰਹੀ ਸੀ?
16. ਸੱਸੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ?
17. ਸੱਸੀ ਨੇ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਜਾਨ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ?
18. ਮਰਦੀ ਹੋਈ ਸੱਸੀ ਨੇ ਪੁੰਨੂੰ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ?

ਕਾਦਰਯਾਰ

ਕਿੱਸਾ ਪੂਰਨ ਭਗਤ

(1) ਪੂਰਨ ਦਾ ਜਨਮ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਕਿੱਸਾ ਪੂਰਨ ਭਗਤ' ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ?
2. 'ਕਾਦਰਯਾਰ' ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਿਆ?
3. ਪੂਰਨ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ?
4. ਪੂਰਨ ਦੇ ਬਾਪ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
5. ਪੂਰਨ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ? (ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ)
6. ਸਲਵਾਨ ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੀ?
7. ਸਲਵਾਨ ਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ?
8. ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ?

(2) ਇੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਦੀ ਸਜਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ

1. ਇੱਛਰਾਂ ਕੌਣ ਸੀ?
2. ਰਾਣੀ ਇੱਛਰਾਂ ਕਿਉਂ ਰੋਣ ਲੱਗੀ?
3. ਰਾਣੀ ਇੱਛਰਾਂ ਕਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਗਈ?
4. ਪੂਰਨ ਦੇ ਗਮ ਵਿੱਚ ਇੱਛਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ?
5. ਜਲਾਦ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਗਏ?
6. ਪੂਰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਗ ਵੱਢ ਦਿੱਤੇ ਸਨ?
7. ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?
8. ਲੂਣਾ ਕੌਣ ਸੀ?
9. ਜੱਲਾਦਾਂ ਨੇ ਲੂਣਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ?

(3) ਮਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਮੇਲ

1. ਸਾਧ ਕੌਣ ਸੀ?
2. ਸਾਧ ਮਾਤਾ ਇੱਛਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ?
3. ਮਾਤਾ ਇੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਰੋਗ ਲੱਗਾ ਸੀ?
4. ਮਾਤਾ ਇੱਛਰਾਂ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਕਿਉਂ ਗਈ ਸੀ?
5. ਸਾਧ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ ਸੀ?
6. ਮਾਂ ਦੀ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖਕੇ ਪੂਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋਈ?
7. ਅਰਜਨ ਕੌਣ ਸੀ?
8. ਅਭਿਮੰਨੂ ਕੌਣ ਸੀ?
9. ਅੰਨ੍ਹੀ ਮਾਂ ਨੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ?

ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

(ੳ) ਰਬਾਬ ਮੰਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ

1. 'ਰਬਾਬ ਮੰਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ' ਸਾਖੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
3. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਿੱਥੇ ਬੈਠਕੇ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਗੁਣ-ਗਾਉਣ ਲੱਗੇ?
4. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ?
5. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਿਸ ਕੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ?
6. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਾਥੀ ਕੌਣ ਸੀ?
7. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਹੜਾ ਸਾਜ਼ ਪਸੰਦ ਸੀ?
8. 'ਰਬਾਬ ਮੰਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀ ਕੌਣ ਹੈ?
9. ਲੋਕ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ?
10. ਰਬਾਬੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
11. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ?
12. ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਫਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ?
13. ਜਦੋਂ ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਰਬਾਬ ਵਜਾਈ ਤਾਂ ਠਾਟ ਕਿਸਨੇ ਬਣਾਇਆ?
14. ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਬੀਬੀ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਲਏ?
15. ਫਰਹਿੰਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਬਾਬ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਸੀ?

(ਅ) ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ

1. 'ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ' ਲੇਖ ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਪ੍ਰਿੰ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. ਪ੍ਰਿੰ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਰਸਾਈ ਹੈ?
4. ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਕਿੱਥੇ ਪਲਦੀਆਂ ਹਨ?
5. ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਗਾਹ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਮੁੜ ਆਉਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?
6. ਪ੍ਰਿੰ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਭਾ ਤੇ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਸਾਂਚਾ ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਹੈ?
7. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

8. ਬਿਰਧ ਬੀਬੀ ਦੇ ਸੁਭਾ ਦੀ ਨਰਮੀ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਕਾਹਦੇ ਪਰਦੇ ਹੇਠ ਛਿਪ ਜਾਂਦੀ ਸੀ?
9. ਘਰ ਦੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਦਿੱਸਦੇ ਹਨ?
10. ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?
11. ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਈਸਾ ਮਸੀਹਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਕਿਹੜੇ ਪੜਾਓ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ?
12. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਰਤ ਲੈਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਲ ਕਿਸਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ?
13. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
14. ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ?
15. ਕਿਸਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਚਪੇੜਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਸੀ?
16. ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ?
17. ਕੌਣ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਥਕੇਵਾਂ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਸੀ?
18. ਕੌਣ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਖਿਝ ਕੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਸੀ?
19. ਕਾਰਲਾਈਲ ਦਾ ਸੁਭਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
20. ਲੋਕ ਬਾਲ-ਬੱਚੇ ਤੇ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
21. ਬੋਰਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੌਰੇ, ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਤੇ ਸਦਾਚਾਰ ਦੀਆਂ ਗੱਦਾਂ ਟੱਪਣ ਵਾਲੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ?
22. ਕਿੱਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਰੋਗੀ ਗੁਣ, ਲੱਜਾ, ਹਮਦਰਦੀ, ਬਰਾਦਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਆਦਿ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ?
23. ਅਸਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕਿੱਥੋਂ ਦੀ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
24. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਕਿੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ?
25. ਸਮਾਜ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕਿੱਥੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
26. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਅਡਿਆਲਾ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰਾ ਹੈ?
27. ਲੇਖਕ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
28. ਲੇਖਕ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਕਦੋਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ?

(ੲ) ਬੋਲੀ

1. ਬੋਲੀ ਲੇਖ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
3. ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ?
4. ਲੇਖਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
5. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਆਮ ਕਰਕੇ ਸਿਆਣੇ ਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਕੌਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

6. ਕੌਣ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
7. ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਮੇਚਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ,
8. ਬੋਲੀ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਕਿਹੜੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਜੁੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
9. ਕਿਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਨ ਉੱਤੇ ਚਿਤਰੇ ਲਫਜ਼ ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲਦੇ ਨਹੀਂ?
10. ਮੋਹਰਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਹੈ?
11. ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਕਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਧਰਮ ਹੈ?
12. ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਬੋਲੀ ਹੀ ਸਾਡੀ ਬੋਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
13. ਸਾਡੀ ਬੋਲੀ ਕਿਹੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
14. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਬਚਪਨ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੋਲੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਲੇਖਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ?
15. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਦੋਸਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
16. ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਸਿੱਕੇ ਤੇ ਨੋਟ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ?
17. ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ?
18. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਬੁਢਾਪੇ ਨਾਲੋਂ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
19. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ?
20. ਲੇਖਕ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਭੁੱਖ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
21. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਮਹਿੰਗੀ ਤੇ ਪਿਆਰੀ ਵਸਤੂ ਹੈ?

(ਸ) ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ

1. ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਬੰਦੇ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
3. ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿਆਣਾ ਆਦਮੀ ਕੌਣ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
4. ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਸ਼ਰਬਤ ਵਾਂਗ ਕੀ ਪੀਤਾ ਸੀ?
5. ਕਿਹੜੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ?
6. ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਕਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
7. ਖ਼ਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਕਦੋਂ ਬੱਝਾ?
8. ਖ਼ਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਟ੍ਰੈਕਟ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
9. ਖ਼ਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕਿਸ ਦੇ ਯਤਨ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸੀ?
10. ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
11. ਸਿੱਖ ਲਈ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੈ?
12. ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?

13. ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
14. ਧਾੜਵੀ ਦਾ ਸੁਭਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
15. ਇਕ ਦਿਨ ਧਾੜਵੀ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਕੀ ਮਿਲਿਆ?
16. ਧਾੜਵੀ ਕਿਸਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝਦਾ ਸੀ?
17. ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ?
18. 'ਪ੍ਰਾਥਨਾ' ਲੇਖ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

(ਹ) ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੂਕਾ

1. 'ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੂਕਾ' ਲੇਖ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਸ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
3. 'ਬਾਬਾ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ?
4. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਜਾਂ ਉਮਰੋਂ ਵੱਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
5. 'ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੂਕਾ' ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
6. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ?
7. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
8. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
9. ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੀ?
10. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
11. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਜ਼ਰੋਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ?
12. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਲੜੇ?
13. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ?
14. ਜਗਿਆਸੂਆਂ-ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕਦੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ?
15. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਗਿਆਸੂਆਂ-ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਿਹੜੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਈ?
16. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਰਬਾਹ ਲਈ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਪਾਈ?
17. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਕੀ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਸਨ?
18. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਸੋਚਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ?
19. ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਦੇਸ਼ੀ ਡਾਕ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ?
20. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ?
21. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?

(ਕ) ਮਹਾਂਕਵੀ ਕਾਲੀਦਾਸ

1. 'ਮਹਾਂਕਵੀ ਕਾਲੀ ਦਾਸ' ਲੇਖ ਕਿਸ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?
2. 'ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ' ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਲੇਖ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
3. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
4. ਕਾਲੀਦਾਸ ਕਿਸ ਦੇ ਨੌਂ ਰਤਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ?
5. ਜੇਕਰ ਕਾਲੀਦਾਸ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਿਕਮਾਜੀਤ ਸੀ ਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਉਸਦੀ ਕੀ ਸੀ?
6. ਈਸਵੀ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸੰਮਤ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ?
7. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਨ?
8. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਨਾਟਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ?
9. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕਾਵਯ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ?
10. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਾਵਯ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
11. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
12. 'ਰਘੂਵੰਸ਼' ਮਹਾਂਕਾਵਯ ਦੀ ਕਥਾ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ?
13. 'ਕੁਮਾਰ ਸੰਭਵ' ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਮਿਲਣੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ?
14. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਾਵਯ ਵਿੱਚ ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ?
15. 'ਅਭਿਗਯਾਨ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ' ਦੇ ਨਾਇਕ-ਨਾਇਕਾ ਕੌਣ ਹਨ?
16. ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਤੇ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
17. ਵਿਕ੍ਰਮੋਰਵਸ਼ੀ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਕਹਾਣੀ ਅੰਕਿਤ ਹੈ?
18. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੇ ਨਾਟਕ ਸੁਖਾਂਤ ਹਨ ਜਾਂ ਦੁਖਾਂਤ?
19. ਪੂਰਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਮਿਆਰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਸਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ?
20. ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਚੀ ਉੱਗਲੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
21. ਪੱਛਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ?

(ਖ) ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰੇ

1. 'ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰੇ' ਲੇਖ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
3. ਲੇਖਕ ਦਾ ਇਕਹਿਰਾ ਸਰੀਰ ਦੇਖਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
4. ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਦਿਓ-ਦਾਨਿਆਂ ਵਰਗੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?

5. ਲੇਖਕ ਦੇ ਦਾਦੇ ਕਿੰਨੇ ਭਰਾ ਹਨ?
6. ਦਾਸ/ਪੁੰਨੂੰ/ਰਾਮਦਿੱਤਾ/ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਲੇਖਕ ਦੇ ਕੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ?
7. ਲੇਖਕ ਦੇ ਦਾਦੇ ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਕਿਸ ਪਿੰਡ ਗਏ?
8. ਲੇਖਕ ਦੇ ਦਾਦੇ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਛਾਪੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੇ?
9. ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਕੀ ਚਟਮ ਕੀਤਾ?
10. ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੇ ਚੌਧਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਮੰਗਿਆ ਸੀ?
11. ਚੌਧਰੀ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲਾਜ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ?
12. ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਸ਼ਕ ਰਿਹਾ ਸੀ?
13. ਬਾਬੇ ਪੁੰਨੂੰ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
14. ਬਾਬੇ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਸ ਦਾ ਸਿੰਗ ਤੋੜਿਆ ਸੀ?
15. ਲੇਖਕ ਦਾ ਦਾਦਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆਇਆ ਸੀ?
16. ਬਾਬੇ ਦਾਸ ਨੇ ਕਾਹਦੀ ਲਟੈਣ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘਰ ਲਿਆਂਦੀ?
17. ਬਾਬੇ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੀ ਲਟੈਣ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਕਿੰਨੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ?
18. ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਭੈਣ ਕਿੱਥੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ?
19. ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
20. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ?

(ਗ) ਤੁਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ

1. 'ਤੁਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ' ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਣ ਲੰਮੇ ਪੈਂਡੇ ਉੱਤੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਸਾਹਸ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
4. ਜਿਹੜੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਤੁਰ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਸਦਾ ਕਿਹੜੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ?
5. ਮਨੁੱਖ ਕਾਰ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਮੌਜ਼ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ?
6. ਹਲਕੇ-ਫੁਲਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
7. ਯਾਤਰੀ, ਜਗਿਆਸੂ ਤੇ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਅਰਥ ਕਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ?
8. ਤੁਰਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਕੌਣ ਹਨ?
9. ਕਾਰਾਂ, ਗੱਡੀਆਂ, ਬੱਸਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਿਉਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ?
10. ਅਜੋਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਿਉਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ?
11. ਭੁੱਖ ਨਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
12. ਅਮੀਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
13. ਅਮੀਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਕਿਉਂ ਠੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

14. ਸ੍ਰੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਜਦਾ ਹੈ?
15. ਕਿਹੜੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਖਿੜੇ-ਮੱਥੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?
16. ਕਿਹੜੀ ਆਦਤ ਕਾਰਨ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ?
17. ਕਲਪਨਾ ਕਦੋਂ ਅਕਾਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਡਦੀ ਹੈ?
18. ਕਈ ਵਾਰ ਆਤਮਘਾਤ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਤੁਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
19. ਕਿਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਾਤਾ ਸਾਡੇ ਮਨ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
20. ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਸੈਰ ਕਿੱਥੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
21. ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
22. ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਤੁਰਨਾ ਕਾਹਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ?
23. ਜਿਹੜਾ ਤੁਰਕੇ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਪਿਆਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
24. ਹਿੰਦੂ ਨਸਾਂਗ ਤੇ ਫਾਹਯਾਨ ਭਾਰਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਏ ਸਨ?
25. ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਝੁਰੜੀਆਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?

ਕਲਾਸ - ਦਸਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ - ਪੰਜਾਬੀ

ਇਕਾਂਗੀ ਭਾਗ

1. ਇਕਾਂਗੀ: ਬੰਬ ਕੇਸ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਬੰਬ ਕੇਸ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. 'ਬੰਬ ਕੇਸ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਦੋ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
4. ਵਜ਼ੀਰਾ ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦਾ ਕੀ ਲਗਦਾ ਹੈ?
5. ਦੀਪੋ ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦੀ ਕੀ ਲਗਦੀ ਹੈ?
6. ਵਜ਼ੀਰੇ/ਦੀਪੋ ਦੀ ਮਾਂ ਕੌਣ ਹੈ?
7. ਦੀਪੋ ਵਜ਼ੀਰੇ ਦੀ ਕੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ?
8. ਥਾਣੇਦਾਰ ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ?
9. ਸਿਪਾਹੀ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੇ ਦੇ ਕੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ?
10. ਸਿਪਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਜ਼ੀਰਾ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?

11. ਥਾਣੇਦਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਮਾਰ ਮਾਰਦਾ ਸੀ?
12. ਥਾਣੇਦਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਅੱਵਲ ਸਨ?
13. ਥਾਣੇਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਨੰਗੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਕੀ ਮਾਰਦਾ ਸੀ?
14. ਸਿਪਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਜ਼ੀਰਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾ ਵਾਲਾ ਸੀ?
15. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ?
16. ਦੀਪੋ ਕਿਸ ਦੀ ਭੱਠੀ ਤੋਂ ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਾ ਕੇ ਲਿਆਈ ਸੀ?
17. ਦੀਪੋ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਰੁੰਡੇ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ?
18. ਰਫ਼ਿਊਜ਼ੀ (ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ) ਕੌਣ ਸਨ?
19. ਮਾਨਾਂ ਕੌਣ ਸੀ?
20. ਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
21. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ?
22. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿੱਥੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ?
23. ਥਾਣੇਦਾਰ ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ?
24. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਪੁੱਤਰ ਸੁਹਰੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
25. ਥਾਣੇਦਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਾਨਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਲੋੜ ਕਿੱਥੇ ਸੀ?
26. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਨੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਕੱਢਿਆ ਸੀ?
27. ਵਜ਼ੀਰੇ ਨੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ?
28. ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
29. ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਕਿਸਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
30. ਥਾਣੇਦਾਰ ਵਜ਼ੀਰੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?
31. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰੇ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਨੂੰ ਚੁਗਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮਝਦੀ ਹੈ?
32. ਥਾਣੇਦਾਰ ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਜਨਾਨੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?
33. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪੱਖ ਲਿਖੋ?
34. ਵਜ਼ੀਰੇ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪੱਖ ਲਿਖੋ?
35. ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਗੁਣ ਦੱਸੋ?

2. ਇਕਾਂਗੀ: ਨਾਇਕ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਨਾਇਕ' ਇਕਾਂਗੀ ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕਾਂਗੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

3. ਨਾਇਕ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਤਰ ਹਨ?
4. 'ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁੱਤਰ' ਕਿਸ ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ?
5. ਨਾਇਕ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਕਿੰਨੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
6. ਪਿਤਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਰੂਪ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
7. ਪਿਤਾ ਦਾ ਤੀਜਾ ਰੂਪ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
8. ਪਿਤਾ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹੜਾ ਪਾਤਰ ਹੈ?
9. ਸੂਤਰਧਾਰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ?
10. ਪਿਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਦੀ ਲਿਆਕਤ ਅੱਜ ਦੇ ਕਿੰਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ?
11. ਪੁੱਤਰ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ ਸੀ?
12. ਕੀ ਪੁੱਤਰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?
13. ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
14. ਸੂਤਰਧਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਤਾ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ?
15. ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
16. ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕ, ਬੀ.ਏ. ਤੇ ਐਮ.ਏ. ਕਿਹੜੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ?
17. ਪਿਤਾ, ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ?
18. ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ ਦਸਤੂਰ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ?
19. ਪੁੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਤਾ ਉਸਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਕੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ?
20. ਪੁੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਣ ਕੁੱਝ ਟੁਕੜਿਆਂ ਬਦਲੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ?
21. ਸੂਤਰਧਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿੱਥੇ ਝਗੜਾ ਮੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ?
22. ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਜੱਜ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁੱਤਰ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ?
23. ਜੱਜ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ?
24. ਪੁੱਤਰ ਕਿਸਨੂੰ ਤੌਹੀਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
25. ਪਿਤਾ (ਜੱਜ) ਪੱਗ ਲੱਥਣ ਨੂੰ ਕਿਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮ ਦੱਸਦਾ ਹੈ?
26. ਪੁੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?
27. ਪੁੱਤਰ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
28. ਪਿਤਾ (ਜੱਜ) ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
29. ਪਿਤਾ (ਜੱਜ) ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
30. ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਿੱਥੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
31. ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?
32. ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪੱਖ ਲਿਖੋ?
33. ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪੱਖ ਲਿਖੋ?

3 . ਇਕਾਂਗੀ: ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਵੰਨਗੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. 'ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
4. 'ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਕੌਣ ਹੈ?
5. ਹਰਦੇਵ ਬਾਜਵਾ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
6. ਹਰਦੇਵ ਬਾਜਵੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬਣ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
7. ਹਰਦੇਵ ਬਾਜਵੇ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
8. ਹਰਦੇਵ ਬਾਜਵੇ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੋਸਤ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
9. ਬਲਵੰਤ ਢਿਲੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਦੋਸਤ ਹੈ?
10. ਹਰਦੇਵ ਬਾਜਵੇ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
11. 'ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿੱਥੇ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ?
12. 'ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚ ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪਾਤਰ ਕਿਹੜਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
13. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ?
14. ਹਰਦੇਵ ਬਾਜਵਾ ਮੇਜ਼ ਦੀ ਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਕੱਢ ਕੇ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ?
15. ਨੀਟੂ ਕਿਸਦਾ ਬੱਚਾ ਹੈ?
16. ਸੁਖਦੇਵ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਆਇਆ ਸੀ?
17. ਹਰਦੇਵ ਬਾਜਵੇ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਪਸਤੌਲ ਕੌਣ ਡੇਗਦਾ ਹੈ?
18. ਨੀਟੂ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
19. ਸੁਖਦੇਵ ਬਾਜਵਾ ਕਿਸਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ?
20. ਹਰਦੇਵ ਮੈਟਰੋ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ?
21. ਹਰਦੇਵ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ?
22. 'ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਕਿਸਦੇ ਲੱਗਦੀ ਹੈ?
23. 'ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਪਾਤਰ ਘਟੀਆ ਆਚਰਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ?

4. ਇਕਾਂਗੀ: ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਡਾ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕਾਂਗੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
3. 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਤਰ ਹਨ?
4. 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਪਾਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
5. 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਦੋਂ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ?
6. 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
7. 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਿਹੜੇ ਵਕਤ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ?
8. ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਕਿਸਨੇ ਲਿਖਿਆ?
9. ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਹਰ ਗੱਲ ਕਿਸਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਰਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ?
10. ਅਵਾਜ਼ ਮੁਗਲ ਤਖ਼ਤੋ-ਤਾਜ ਲਈ ਕਿਸਦੇ (ਪੁੱਤਰ) ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਦੱਸਦੀ ਹੈ?
11. ਕਿਸ ਨੇ ਤਖ਼ਤ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ?
12. ਜੀਨਤ-ਉਨ-ਨਿਸਾ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਕੀ ਲਗਦੀ ਸੀ?
13. ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਪਲ ਭਰ ਨੀਂਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ?
14. ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਬੇਗਮ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
15. ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਕਾਮ ਬਖਸ਼ ਦੀ ਮਾਂ ਕੌਣ ਸੀ?
16. ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਦਿਲੀ ਦੋਸਤ ਕੌਣ ਸੀ?
17. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਖ਼ਤ (ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ) ਲੈ ਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੋਲ ਕੌਣ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ?
18. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?
19. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪੈਗਾਮ ਭੇਜਿਆ ਸੀ?
20. ਜੀਨਤ-ਉਨ-ਨਿਸਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੌਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਾ ਸੀ?
21. ਬਾਬਰ ਨੇ ਕਿਸ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ ਸੀ?
22. ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਰੇ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ?

5. ਇਕਾਂਗੀ: ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. 'ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਤਰ ਹਨ?
3. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਮਨਜੀਤ ਦੀ ਕੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ?
4. ਮਨਜੀਤ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦੀ ਕੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ?
5. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
6. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ/ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
7. 'ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿੱਥੇ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ?
8. 'ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ' ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ?
9. 'ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ' ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
10. ਮਨਜੀਤ ਨੂੰ ਘੜੀ ਕੌਣ ਦੇ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ?
11. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?
12. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ?
13. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦਾ ਮਨਜੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵੱਈਆ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ?
14. ਮਨਜੀਤ, ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ?
15. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜੀਤ ਨੂੰ 'ਪੁੱਠੀਆਂ ਮੱਤਾਂ' ਕੌਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
16. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ?
17. ਮਨਜੀਤ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਿਸਦੀ ਧੀ ਵਿਆਹੁਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?
18. ਸੁਖਰਾਜ ਕੌਣ ਸੀ?
19. ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਲਈ ਕੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ?
20. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?
21. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜੀਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਸਤਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?
22. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਨੇ ਕਿਸ ਦਿਨ ਆਉਣਾ ਸੀ?
23. ਸੁਖਦੇਵ ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ?
24. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
25. ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਮਨਜੀਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀ ਡਰਾਵਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ?
26. ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਸਨ?
27. ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਬਲਵੰਤ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
28. ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਕਿੰਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ?
29. ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਧੀ ਗੋਗੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
30. ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਧੀ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਸੀ?

ਕਲਾਸ- ਦਸਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ- ਪੰਜਾਬੀ

ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

(1) ਕੁਲਫੀ

1. 'ਕੁਲਫੀ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਪਿੰ: ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. 'ਕੁਲਫੀ' ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ?
4. ਲੇਖਕ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ?
5. 'ਕੁਲਫੀ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਿਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ?
6. 'ਕੁਲਫੀ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਕੀ ਵਿਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ?
7. ਲੇਖਕ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਤੰਗੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾਤ ਦੀ ਤੰਗੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਭੈੜੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
8. ਕਾਕੇ ਨੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਕੀ ਮੰਗਿਆ?
9. 'ਕੁਲਫੀ' ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ?
10. ਕੁਲਫੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਵਿਕਣ ਲਈ ਆਈ?
11. ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਕਿੰਨੇ ਦੇ ਛੋਲੇ ਲਏ ਮੁੱਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ?
12. ਲੇਖਕ ਕਿਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਛੋਲੇ ਲੈਂਦਾ ਸੀ?
13. ਲੇਖਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
14. ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਪ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ ਵਧੇਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ?
15. ਲੇਖਕ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਮੁਰਮੁਰੇ ਖਾਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲੱਗਣ ਦਾ ਡਰ ਦਿੱਤਾ?
16. ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਕੁਲਫੀ ਖੁਆਉਣ ਦਾ ਲਾਰਾ ਲਾਇਆ?
17. ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸ ਡਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ?
18. ਕਾਕਾ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਦਾ ਸੀ?
19. ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਲਏ?
20. ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਕਾਕਾ ਬੁੜਬੁੜਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਕੀ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ?
21. ਕਾਕਾ ਕੁਲਫੀ ਖੋਹਣ ਲਈ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਧੁੱਸ ਦੇ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ?
22. ਗਲੀ ਦਾ 'ਬੁਲੀ' ਕੌਣ ਸੀ?
23. ਕਾਕੇ ਦੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਕਿੱਥੇ ਡਿੱਗਿਆ?
24. ਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰੋਂ ਲੇਖਕ ਦੇ ਘਰ ਕੌਣ ਉਲੁਮਾ ਦੇਣ ਆਇਆ?
25. ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਕਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ?

(2) ਮੜੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ

1. 'ਮੜੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. 'ਰਘੁਬੀਰ ਢੰਡ' ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਕਹਾਣੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
3. 'ਮੜੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਤਰ ਹਨ?
4. ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ?
5. ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਆਇਆ ਸੀ?
6. ਕਿਸ ਥਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫਿਕਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਉਦਾਸ ਹੋਵੇ?
7. ਮਾਸੀ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਈ ਸੀ?
8. ਮਾਸੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ?
9. ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
10. ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ?
11. ਮਾਸੀ ਦੇ ਵਾਲ, ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਦੰਦ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ?
12. ਮਾਸੀ ਦਾ ਕੱਦ ਕਿੰਨਾ ਸੀ?
13. ਮਾਸੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੋਂ ਕਿਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ?
14. ਮਾਸੀ ਨੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ?
15. ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਮਾਸੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੇ ਮੰਦਰ ਲੈ ਕੇ ਗਏ?
16. ਮਾਸੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨ ਗਈ?
17. ਮਾਸੀ ਨੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?
18. ਮਾਸੀ ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸਮਝਦੀ ਸੀ?
19. ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਮੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੀ ਖਾਂਦੇ ਸਨ?
20. ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਂਗ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੋਈ ਮਾਸੀ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?
21. ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁੱਧ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਪੀਂਦੇ ਹਨ?
22. ਮਾਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਦੇ ਕਹਿਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ?
23. ਮਾਸੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕੁੜੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੱਗਦੇ?
24. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਸ-ਮੱਛੀ ਖਾਣ ਕਾਰਨ ਮਾਸੀ ਕੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੀ ਹੈ?
25. ਮਾਸੀ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਘਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੱਥੇ ਨਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ?
26. ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਸੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸਮਝਣ ਲੱਗੀ?
27. ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਬੱਚਾ ਮਾਸੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰਾ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਸੀ?
28. 'ਮੜੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਪਾਤਰ ਜ਼ਾਰ-ਜ਼ਾਰ ਰੋਂਦਾ ਹੈ?

(3) ਅੰਗ-ਸੰਗ

1. 'ਅੰਗ-ਸੰਗ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਕਹਾਣੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
3. 'ਅੰਗ-ਸੰਗ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
4. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹਨ?
5. 'ਅੰਗ-ਸੰਗ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
6. 'ਅੰਗ-ਸੰਗ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
7. ਮਹਿੰਦਰ ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
8. ਅਮਰੀਕ ਮਹਿੰਦਰ ਦਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
9. ਬੰਸੋ ਅਮਰੀਕ ਦੀ ਕੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ?
10. ਅਮਰੀਕ/ਮਹਿੰਦਰ ਤੇ ਬੰਸੋ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
11. ਭੋਗ ਕਿਉਂ ਪਿਆ ਸੀ?
12. ਕਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ?
13. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕ ਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਦਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ?
14. ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ?
15. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੱਗ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਾਈ ਗਈ ਸੀ?
16. ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੱਗ ਕਿਸਨੇ ਬੰਨ੍ਹਾਈ ਸੀ?
17. 'ਅੰਗ-ਸੰਗ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?
18. ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਸੂਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ?
19. ਅਮਰੀਕ ਕਿਸਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ?
20. ਪਿਓ ਦੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਕੌਣ ਲੈਣ ਗਿਆ ਸੀ?
21. ਸਵੇਰੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੌਣ ਜਗਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ?
22. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਹੜੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ?
23. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ?
24. ਲੋਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀ ਲੈ ਬੈਠਾ ਸੀ?
25. ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ?
26. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਸੀ?
27. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ?
28. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਮਹਿੰਦਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?

29. ਮਹਿੰਦਰ ਕਿਸ ਦੇ ਕੋਠੇ ਉੱਤੇ ਉਡਦੇ ਕਬੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
30. ਮਹਿੰਦਰ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ ਕਿਹੜੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ?
31. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਹੱਥੀਂ ਵਿਆਹ ਗਿਆ ਸੀ?
32. ਅਮਰੀਕ ਅੱਧੀ ਤਨਖਾਹ ਕਿਸਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਸੀ?
33. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ?
34. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ/ਅਮਰੀਕ ਕਿਸ ਕੋਲ ਪੜ੍ਹੇ ਸਨ?
35. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿਓ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
36. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਿਸਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਐਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ?
37. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?
38. ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਢਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨ ਤੋਂ ਕੌਣ ਵਰਜਦਾ ਸੀ?
39. ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਦਾਦਾ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ?
40. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਆਦਮੀ ਸੀ?
41. ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਪਿਓ ਤੇ ਮਾਮਾ ਬੀਕਾਨੇਰ ਤੋਂ ਕੀ ਲਿਆਇਆ ਸੀ?
42. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਾਹਦੇ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਸੀ?
43. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਕੁੱਟਿਆ ਸੀ?
44. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ?
45. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਕਰਕੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
46. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਨਕਦ ਵੇਚ ਕੇ ਪੈਸੇ ਵੱਟ ਲਏ ਸਨ?
47. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਗੁੱਸਾ ਸੀ?
48. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਵਿਆਜੀ ਲਏ ਹੋਏ ਸਨ?
49. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਘਰੋਂ ਕੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੈਂਚਲ ਕਲੀ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਵੇਚਿਆ ਸੀ?
50. ਮਹਿੰਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚੈਂਚਲ ਦੀ ਹੱਟੀ ਵਿੱਚ ਵੜ ਕੇ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?
51. ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀ ਉਸਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਸੁੱਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੁੱਖ?

(4) ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. 'ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

3. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
4. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮਹੱਤ ਕੌਣ ਹੈ?
5. ਮਹੱਤ ਮਾਤਾ ਦੀਨ ਨੇ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ?
6. ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਮਾਤਾਦੀਨ ਨੂੰ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?
7. ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਸਨੂੰ ਹਰ ਜਲਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ?
8. ਕੌਣ ਹਾਥੀਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਉਧਮ-ਮਚਾਈ ਰੱਖਦਾ ਸੀ?
9. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਖੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
10. ਮਹਾਰਾਜ ਕਿੱਥੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਕੇ ਆਏ ਸਨ?
11. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ?
12. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੁਆਲੇ ਕਾਹਦੇ ਨਾਲ ਚੱਕਰ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ?
13. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੁਆਲੇ ਸੁੰਡ ਨਾਲ ਚੱਕਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕੀ ਇਕਰਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ?
14. ਮਹਾਰਾਜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ?
15. ਬੰਮ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ?
16. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਮਾਤਾਦੀਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਿਆ?
17. ਬੰਮ ਨੇ ਸੰਗਲ ਤੁੜਾ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਉਜਾੜੀ?
18. ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਅਸਤਬਲ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਕੌਣ ਸੀ?
19. ਬੰਮ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚੀ?
20. ਬੰਮ ਨੇ ਸੁੰਡ ਵਿੱਚ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਕਿੱਥੋਂ ਭਰਿਆ ਸੀ?
21. ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਦਸਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ?
22. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਕਿਸ ਦਾ ਘਰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ?
23. ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੇ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਢਾਹੁਣਾ ਉਸਦੀ ਗਲਤੀ ਦੱਸੀ?
24. ਹਾਥੀਖਾਨੇ ਦਾ ਰਾਣਾ ਕੌਣ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਸੀ?
25. ਅੱਧਾ ਰਾਤਬ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਕਿਸਦਾ ਦਿਲ ਦੁੱਖਦਾ ਸੀ?
26. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਪਿਆਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
27. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਬੇਇਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

(5) ਬਾਗ਼ੀ ਦੀ ਧੀ

1. 'ਬਾਗ਼ੀ ਦੀ ਧੀ' ਦਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫਿਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. 'ਬਾਗ਼ੀ ਦੀ ਧੀ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

4. 'ਬਾਗੀ ਦੀ ਧੀ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਕੌਣ ਹੈ?
5. ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਮੇਂ ਲਾਜ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਬੁਖਾਰ ਸੀ?
6. ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕਿਉਂ ਫੜਦੀ ਸੀ?
7. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ?
8. ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਤਨੇਮ ਦੇ ਗੁਟਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ?
9. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ?
10. ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਮੇਂ ਲਾਜ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
11. ਖਦਰਪੋਸ਼ ਬੀਬੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੀ?
12. ਖਦਰਪੋਸ਼ ਬੀਬੀ ਕੌਣ ਸੀ?
13. ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗਾ?
14. ਝੰਡਾ ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ?
15. ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਸੰਭਾਲਿਆ?
16. ਹੁਸ਼ਨਾਕ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਸੀ?
17. ਹੁਸ਼ਨਾਕ ਸਿੰਘ 'ਬਾਗੀ' ਕਿਸਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਸੀ?
18. ਹੁਸ਼ਨਾਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਕੀ ਬਣਨ ਦੀ ਆਸ ਸੀ?
19. ਹੁਸ਼ਨਾਕ ਸਿੰਘ ਵੀਰਾਂਵਾਲੀ ਨੂੰ ਕਾਹਦੇ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ?
20. ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਹੁਸ਼ਨਾਕ ਦਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ?
21. ਲਾਜ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਪੈ ਗਿਆ?
22. ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਈ ਸੀ?
23. ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦੀ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ?
24. ਲਾਜ ਕਿਹੜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਸੀ?
25. ਲਾਜ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸੀ?
26. ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਲਾਜ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ?
27. 'ਬਾਗੀ ਦੀ ਧੀ' ਕਹਾਣੀ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਹੈ?

(6) ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ

1. 'ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?
2. 'ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. 'ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਕੌਣ ਹੈ?
4. 'ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਦੋ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

5. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡ ਕਿਹੜਾ ਸੀ?
6. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ ਸੀ?
7. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
8. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡ ਕਿਹੜਾ ਸੀ?
9. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਕਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ?
10. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੀ?
11. ਕਿਸਦੀ ਜੀਭ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਰਸ ਸੀ?
12. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
13. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ? ਉਹਨਾਂ ਚੋਂ ਦੋ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
14. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਸੀ?
15. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕੁੱਛੜ ਚੁੱਕ ਲਿਆ?
16. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤਰਨਤਾਰਨ ਗਿਆ ਸੀ?
17. ਡਾਕੀਆ ਕਿਸ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ?
18. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ?
19. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਆਇਆਂ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਸਨ?
20. ਬਾਪੂ ਨੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠਾ ਦੇਖਕੇ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁਣ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਛਿਪੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ?
21. ਮਾਝੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੁਆਲੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਕੀ ਉਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
22. ਮਾਝੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੜ-ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੜੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਧਾਂ ਸਨ?
23. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੌਣ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ?
24. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਾਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ?

(7) ਇੱਕ ਪੈਰ ਘੱਟ ਤੁਰਨਾ

1. 'ਇੱਕ ਪੈਰ ਘੱਟ ਤੁਰਨਾ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
3. 'ਇੱਕ ਪੈਰ ਘੱਟ ਤੁਰਨਾ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਦੋ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
4. ਰਸ਼ੀਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
5. ਰਸ਼ੀਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
6. ਰਸ਼ੀਦ ਦੇ ਕਿੱਥੇ ਦਰਦ ਉੱਠਿਆ?

7. ਡਾਕਟਰ ਰਸ਼ੀਦ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
8. ਰਸ਼ੀਦ ਕਿੱਥੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?
9. ਰਸ਼ੀਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
10. ਰਸ਼ੀਦ ਦੇ ਟੈਸਟ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
11. ਰਸ਼ੀਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਰਿਆਂ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ?
12. ਰਸ਼ੀਦ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹਨ?
13. ਅਸਲਮ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
14. ਰਸ਼ੀਦ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਆ ਗਿਆ?
15. ਅਸਲਮ ਡਾਕਟਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ ਸੀ?
16. ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ?
17. ਰਸ਼ੀਦ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡ ਪੁੱਜਾ?
18. ਰਸ਼ੀਦ ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿੰਡ ਪੁੱਜਾ?
19. ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਕਾਹਦੇ ਪੌਦੇ ਲਾਏ?
20. ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਪੰਛੀ ਪਾਲੇ?
21. ਰਸ਼ੀਦ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਚਿੜੀਆਂ ਕਿਉਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ?
22. ਰਸ਼ੀਦ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ?
23. ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੱਸ ਰੁਪਏ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੇ?
24. ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
25. ਜਦੋਂ ਰਸ਼ੀਦ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ?
26. ਪਤੰਗ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੇ ਹੁਲਾਰਿਆ?
27. ਪਤੰਗ ਨੂੰ ਤੁਣਕਾ ਕਿਸਨੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ?

ਨਾਵਲ :- ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ - ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ

ਕਾਂਡ ਇੱਕ (ਸਵੇਰ)

1. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕਾਂਡ ਹਨ?
3. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਂਡ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
4. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਮੱਧਮ ਪੁਰਖੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ?
5. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਕੌਣ ਹੈ?
6. ਬੰਤਾ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
7. ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ?

9. ਬੰਤੇ ਤੇ ਤਾਰੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
10. ਬੰਤੇ ਦਾ ਦੋਸਤ ਦਿਆਲਾ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
11. ਬੰਤਾ ਕਿਹੜੀ ਗੱਡੀ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਚੁੱਕਣ ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਵਜੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ?
12. ਬੰਤਾ, ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਕਿਹੜੀ ਚਾਹ ਪੀਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
13. ਬੰਤੇ ਨੇ ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਦੱਸੀ?
14. ਬੰਤੇ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
15. ਬੰਤੇ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ (ਨਿਆਣੇ) ਸਨ?
16. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਵਾਰੀ ਮਿਲੀ?
17. ਬੰਤਾ ਕਿੰਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
18. ਬੰਤੇ ਦਾ ਪਿਉ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ?
19. ਬੰਤੇ ਦੇ ਪਿਉ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ?
20. ਬੰਤਾ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਹਟ ਗਿਆ?
21. ਬੰਤਾ ਦੇ ਪਿਓ ਦੇ ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਬੰਤੇ ਉੱਪਰ ਕਿੰਨੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਸੀ?
22. ਪਿਓ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਤੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ?
23. ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਤਾ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ?
24. ਬੰਤੇ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ?
25. ਬੰਤੇ ਨੇ ਚਪੜਾਸੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਿਉਂ ਛੱਡੀ?
26. ਬੰਤਾ ਚੌਥੀ ਪਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਕੀ ਅਖਵਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਸੀ?
27. ਤਾਰੇ ਕਿੰਨਾ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ?
28. ਬੰਤਾ ਸਹੁਰੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
29. ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ?
30. ਹਾਲ ਬਜਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਕੋਟ ਵਿਕਦੇ ਸਨ?
31. ਜਦੋਂ ਬੰਤੇ ਦੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸਾਇਕਲ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਬੰਤੇ ਦੀ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਸੀ?
32. ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਅੱਡੇ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬੱਸ ਫੜਨੀ ਸੀ?
33. ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਅੱਡੇ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
34. ਤਾਨਪੁਰੇ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਜਲੰਧਰ ਕੀ ਕਰਨ ਗਈ ਸੀ?
35. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਸ ਤੋਂ ਲੱਗਾ ਸੀ?
36. ਬੰਤਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਨਾਲ ਕੀ ਖਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ?
37. ਬੰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ?
38. ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਠੰਢ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਆਦਮੀ ਮਰੇ ਸਨ?

39. ਕਿਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਬੰਤੇ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਡੰਡੇ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
40. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਰਮਨ ਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਕੱਦ ਕਿਸ ਵਰਗਾ ਲੱਗਾ ਸੀ?
41. ਕੱਟੜਾ ਦੂਲੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੱਬਰ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ ਸੀ?
42. ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰ ਕੌਣ ਸਨ?
43. ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਤੇ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸੀ?
44. ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਵਹੁਟੀ ਦਹੇਜ ਵਿਚ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ?
45. ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਸੇਕਣ ਲਈ ਮੁੱਢ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁੱਟਵਾਏ ਸਨ?
46. ਬੰਤਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ?
47. ਬੰਤੇ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿੱਥੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ?
49. ਬੰਤੇ ਦੀ ਬੇਬੇ ਪਿੰਡ ਕਿਉਂ ਚਲੀ ਗਈ?
50. ਬੰਤਾ ਮਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?
51. ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਬਾਗ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
52. ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਬਾਗ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦਰਬਾਰ ਸਹਿਬ ਕੀ ਕਰਨ ਗਈਆਂ ਸਨ?
53. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਕਿੱਥੋਂ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ?
54. ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਕਿਸ ਦਿਨ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ?
55. ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਕਾਹਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ?
56. ਚੌਕ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਰ ਐਨਾ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂ ਸੀ?
57. ਚੌਕ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
58. ਚੌਕ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਗੋਲੀ ਕਿੱਥੋਂ ਵੱਜੀ ਸੀ?
59. ਚਾਟੀਵਿੰਡ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਤੇ ਨੇ ਕੀ ਪੀਤਾ?
60. ਚਾਟੀਵਿੰਡ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰ ਕਿੱਥੋਂ ਦੀ ਬੱਸ ਫੜਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ?
61. ਸਿਨਮਾ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਸਿਨੇਮੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ?
62. ਬੰਤੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕੱਪੜਾ ਪਾਟ ਗਿਆ ਸੀ?
63. ਬੰਤਾ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
64. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੌਣ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ?
65. ਬੰਤਾ ਕਿਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਫੂਕ ਭਰਨੀ ਚੰਗੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?
66. ਗੁਰੂ ਬਜ਼ਾਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਰੀਰ ਉੱਪਰ ਕੀ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
67. ਗੁਰੂ ਬਜ਼ਾਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਕਿਸਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ?
68. ਮਹੇਸ਼ੀ ਕਿੰਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ?
69. ਕੁੜੀ ਕਿੰਨੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ?
70. ਮਹੇਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?

71. ਮਹੇਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ?
72. ਮਹੇਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਨੁਕਸ ਸੀ?
73. ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਥਾਂ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦੇ?
74. ਬੰਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਪੁਆੜੇ ਕਿਸ ਦੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹਨ?
75. ਤਾਰੋ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂਦੀ ਸੀ?

ਨਾਵਲ : ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ

ਕਾਂਡ ਦੂਜਾ (ਦੁਪਹਿਰ)

1. ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਬੰਤੋ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜਣ ਤੇ ਕੌਣ ਭੱਜ ਕੇ ਆਇਆ?
2. ਤਾਰੋ ਨੇ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਕਿਸ ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਈਆ?
3. ਤਾਰੋ ਨੇ ਬੰਤੋ ਨੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਆਚਾਰ ਦਿੱਤਾ?
4. ਤਾਰੋ ਨੇ ਚਾਹ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਾਇਆ?
5. ਬੰਤਾ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
6. ਬੰਤਾ ਦੁਪਹਿਰੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਆਰਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
7. ਫੁੰਮਣ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਬੰਤੋ ਤੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
8. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਰਾਜ ਹੈ?
9. ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਆਖਦਾ ਹੈ?
10. ਦੁਪਹਿਰੇ ਬੰਤਾ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
11. ਬੰਤੋ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਜਿੱਦ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?
12. ਬੰਤਾ ਵਿਆਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ?
13. ਤਾਰੀ ਕੌਣ ਸੀ?
14. ਤਾਰੀ ਬੰਤੋ ਦੀ ਮਾਮੀ ਦੀ ਕੀ ਲਗਦੀ ਸੀ?
15. ਬੰਤੋ ਦੀ ਛੋਟੀ ਮਾਮੀ ਬੰਤੋ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਲੱਸੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ?
16. ਬੰਤੋ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਹੜੀ ਮਾਮੀ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਸੀ?
17. ਬੰਤਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ?
18. ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਤਾ ਕਿਸਦੀ ਝੋਲੀ ਰੁਪਈਆਂ ਨਾਲ ਭਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
19. ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੰਤਾ ਤਾਰੋ ਦੇ ਹੱਥ ਪੰਜ]ਸੱਤ ਰੁਪਏ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ?
20. ਬੰਤੋ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਚੁੱਪ-ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ?
21. ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬੰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ?
22. ਤਾਰੋ ਬੰਤੋ ਦੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ?
23. ਛਿਹਰਟੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ ਬੇਬੇ ਤੇ ਤਾਰੋ ਨਾਲ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਗਈਆਂ?
24. ਬੇਬੇ ਤੇ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਬੰਤੋ ਦਾ ਦਿਲ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
25. ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਦੇਖਣ ਗਏ ਬੰਤੋ ਨੇ ਚੁਆਨੀ ਦਾ ਕੀ ਖਰੀਦਿਆ?
26. ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਬੰਤੋ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ?
27. ਬੰਤੋ ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈ ਕੇ ਫੁੱਲ ਕਿੱਥੇ ਟੰਗਿਆ?
28. ਬੰਤਾ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਵੈਦ ਦੇ ਕਿਉਂ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?

29. ਫੁੰਮਣ ਦੇ ਜਨਮ ਮਗਰੋਂ ਬੇਬੇ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ?
30. ਵੱਡੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?
31. ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਆਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਕਿਸਨੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ?
32. ਕਿਹੜਾ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਭੁੱਲਿਆ ਸਮਾਨ ਵਾਪਿਸ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਭਲਾ ਆਦਮੀ ਸੀ?
33. ਬੰਤਾ ਉਸ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ?
34. ਬੰਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਝਗੜੇ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?
35. ਤਾਰੋ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਗੁੜ ਖਰੀਦਿਆ?
36. ਬੰਤੇ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਆਦਤ ਲਗਭਗ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ?
37. ਤਾਰੋ ਦੇ ਘਰ ਜਿਹੜਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕਾਰਡ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਜਿਕਰ ਸੀ?
38. ਬੰਤੇ ਨੇ ਕਰਜਾ ਕਿਸ ਕੰਮ ਲਈ ਲਿਆ ਸੀ?
39. ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੰਤੇ ਨੇ ਤਾਰੋ ਦੇ ਕੀ ਮਾਰੇ?
40. ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਆਖਦਾ ਹੈ?
41. 'ਚਰਖੇ ਦੀ ਘੂਕ ਸੁਣ ਕੇ ਜੋਗੀ ਉਤਰ ਪਹਾੜੇ ਆਇਆ' ਇਹ ਗੀਤ ਕਿਸਨੇ ਗਾਇਆ?
42. ਬੰਤੇ ਨੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਕਿੱਥੋਂ ਕੱਢੀਆਂ?
43. ਫੁੰਮਣ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੌਂਦਾ ਸੀ?
44. ਬੰਤੇ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਾਈ?

ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ (ਨਾਵਲ)

ਕਾਂਡ ਤੀਜਾ (ਸ਼ਾਮ)

1. ਜਦੋਂ ਤਾਰੇ ਵਿਆਹੀ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ?
2. ਬੰਤੇ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਤਾਰੇ ਨੂੰ ਬੋਝ ਕਿਉਂ ਆਈ?
3. ਦਿਆਲਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸੀ?
4. ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ?
5. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਵਕਤ ਕੱਟਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
6. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬੰਸਰੀ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸੀ?
7. ਸ਼ਰਾਬ ਖਰੀਦ ਕੇ ਸਵਾਰ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
8. ਰਾਮ ਬਾਗ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਬਾਰੇ ਬੰਤਾ ਕੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ?
9. ਰਾਮ ਬਾਗ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰਾਂ ਦੀ ਬੰਤੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਰਾਇ ਹੈ?
10. ਛਿੰਦਾ ਕਿਸਦਾ ਮਿੱਤਰ ਹੈ?
11. ਬੰਤੇ ਦੇ ਵਾਲ ਕਿਸਨੇ ਕਟਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ?
12. ਬੰਤੇ ਦਾੜੀ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕਟਵਾਉਂਦਾ ਸੀ?
13. ਬੰਤੇ ਵਿੱਚ ਭੈੜੀ ਆਦਤ ਕਿਹੜੀ ਸੀ?
14. ਬੰਤੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ?
15. ਰਾਤ ਪੈਣ ਤੇ ਬੰਤੇ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਕਿਥੇ ਖੜਾ ਦਿੱਤਾ?
16. ਨੰਦਨ ਸਿਨਮੇ ਤੋਂ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਸਵਾਰ ਮਿਲੇ?
17. ਰਿਹਾਨਾ ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਅਦਾਕਾਰ ਸੀ?
18. ਨੰਦਨ ਸਿਨਮੇ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹੇ ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਰਸਤੇ 'ਚੋਂ ਕੀ ਖਰੀਦਿਆ?
19. ਬੰਤਾ ਅੱਗ ਸੇਕਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿਸਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸੀ?
20. ਬੰਤਾ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਖਾਨ ਨਾਲ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?
21. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਪਿਓ-ਪੁੱਤਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਪਾਰੀ ਸਨ?
22. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਪਿਓ ਨੂੰ ਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸੀ?
23. ਗ੍ਰੀਨ ਐਵੇਨਿਊ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੀ?
24. ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ 'ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਫਿਲਮ ਆ ਰਹੀ ਸੀ?
25. ਕਵੀ ਕਿਸ ਥਾਂ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ?
26. ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਕੀ ਨਾਂ ਸਨ?
27. ਅਸ਼ਕ ਤੇ ਪਰਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਕੌਣ ਮਿਹਰਬਾਨ ਸੀ?
28. ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਤੋਂ ਬਾਤਾਂ ਸੁਣ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦਾ ਸੀ?

29. ਬੰਤੇ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਦੇ ਹੈਂਡਲ ਨਾਲ ਚਾਨਣ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
30. ਜੈਂਟਲਮੈਨ ਨੇ ਖਰਾਬ ਸਕੂਟਰ ਕਿੱਥੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ?
31. ਲੋਕ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਕਿਉਂ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ?
32. ਸਕੂਟਰ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬੌਸ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
33. ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ਚੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲਣ ਤੇ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਸੀ?
34. ਬਿਮਾਰ ਬੰਤੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?
35. ਬੰਤਾ ਭਈਏ ਤੋਂ ਚਾਹ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਬਿਸਕੁਟ ਲੈ ਕੇ ਖਾਂਦਾ ਹੈ?
36. ਬੰਤੇ ਨੇ ਕਿਸਦੀ ਖੂਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ?
37. ਬੰਤਾ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ?
38. ਸ਼ਰਾਬੀ ਆਦਮੀ ਕੌਣ ਸੀ?
39. ਸ਼ਰਾਬੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਦਾ ਹੈ?
40. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ?
41. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਬੰਤੇ ਹੋਰੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਸਨ?
42. ਬੰਤੇ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਟੱਬਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ?
43. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਦਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਸੰਦ ਸੀ?
44. ਤਾਰੋ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਸੀ?
45. ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੋਟ ਗਿਣਦਿਆਂ ਤਾਰੋ ਦੀ ਮੁਸਕਣੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ?
46. ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਿਆ ਕਰੇਗਾ?
47. ਸੌਣ ਲੱਗੇ ਬੰਤੇ ਨੇ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ?
48. ਮਾਸਟਰਨੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦੀ ਸੀ?
49. ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਰੋ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਖਦੀ ਹੈ?
50. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਦਾ ਅੰਤ ਦੁਖਾਂਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਖਾਂਤ?
51. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਕਿਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ?

ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ - ਸਾਹਿਤ-ਮਾਲਾ

ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- II

1. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ	3. ਬੀਰ ਕਾਵਿ
2. ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ	4. ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ

ਨੋਟ:- ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਕਾਵਿਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕਾਵਿ ਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਆਵੇਗਾ। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋ ਦੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- III

1. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ	3. ਬੀਰ ਕਾਵਿ
2. ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ	4. ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ

ਨੋਟ:- ਚਾਰ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਆਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- IV

1. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ	3. ਬੀਰ ਕਾਵਿ
2. ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ	4. ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ

ਨੋਟ:- ਚਾਰ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਤੁੱਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਆਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- V

ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ (ਸਾਰ)

ਲੇਖ:	1. ਰਬਾਬ ਮੰਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ	5. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੂਕਾ
	2. ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ	6. ਮਹਾਕਵੀ ਕਾਲੀ ਦਾਸ
	3. ਬੋਲੀ	7. ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰੇ
	4. ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ	8 ਤੁਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ

ਨੋਟ:- ਕੋਈ ਇੱਕ ਸਾਰ ਕਰਨਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤਮਾਲਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਚ ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ - ਸਾਹਿਤ-ਮਾਲਾ
ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- VI

ਨੋਟ:- ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ ਦੇ ਲੇਖਾਂ 'ਚੋਂ 2-2 ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ ਦੇ ਲੇਖਾਂ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 6 ਸਾਹਿਤਮਾਲਾ (ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ)

ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

(1) ਰਬਾਬ ਮੰਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ

1. ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਰੇ ਘਰ-ਘਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ?
2. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਜੀ ਕੋਲ ਕਿਉਂ ਭੇਜਿਆ?
3. ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਮੁੜਨ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ?
4. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਿਉਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹਿਆ?
5. ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਫਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਉ ਕੀਤਾ?
6. ਰਬਾਬ ਦਾ ਠਾਟ ਨਾ ਬਣਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ?
7. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਣ ਤੇ ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ?

(2) ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ

1. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਚਰਨ ਕਿਥੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ?
2. ਬਿਰਧ ਬੀਬੀ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
3. ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕੱਥਕੜਾ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹਨ?
4. ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ?
5. ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?
6. ਬੋਰਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਵੇਂ?

(3) ਬੋਲੀ

1. ਬੋਲੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਮੇਚਾ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
2. ਬੋਲੀ ਤੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉ?
3. ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਮੁੱਲ ਪੂਰਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ?
4. ਲਫਜ਼ ਦਿਲ ਦੀ ਦੌਲਤ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਮਝਾਓ?

(4) ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ

1. ਬੰਦੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
2. ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਇੱਕ ਥਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ?
3. ਸੰਨ 1893 ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਟ੍ਰੈਕਟ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
4. ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਰਦਾਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ?
5. ਸਿੱਖ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਦੋਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
6. ਪਾਪੀ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ?
7. ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(5) ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੂਕਾ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ 'ਬਾਬਾ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
2. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ?
3. ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ?
4. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਮੇਲ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ?
5. ਨਾਮਧਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਨਾਮਧਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਕੂਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?
6. ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੱਸੋ?

(6) ਮਹਾਂਕਵੀ ਕਾਲੀਦਾਸ

1. ਕਾਲੀਦਾਸ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੰਬੰਧ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
2. ਨਾਰੀ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕੀ ਹੈ?
3. ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਲੀਦਾਸ ਦਾ ਬ੍ਰਿਕਮਾਜੀਤ ਨਾਲ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਸੀ?
4. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੀ ਜਾਤ ਤੇ ਧਰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਹੋ-ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ?
5. ਕਾਲੀਦਾਸ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਕੁਮਾਰ ਸੰਭਵ' ਵਿੱਚ ਪਾਰਬਤੀ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਮਿਲਣੀ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
6. ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(7) ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰੇ

1. ਲੇਖਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਕੀ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ?
2. ਲੇਖਕ ਦੇ ਦਾਦੇ ਹੋਰੀਂ ਕਿੰਨੇ ਭਰਾ ਸਨ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੀ ਨਾਂ ਸਨ?
3. ਲੇਖਕ ਦੇ ਦਾਦੇ ਹੋਰੀਂ ਇਕ-ਦਿਨ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ 'ਛਾਪੇ' ਕੀ ਕਰਨ ਗਏ?
4. ਚੌਧਰੀ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਪੁੰਨੂੰ ਕੌਲ ਕਿਉਂ ਆਇਆ?
5. ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ?
6. ਬਾਬੇ ਪੁੰਨੂੰ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਕੀ ਕਿਹਾ?
7. ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹਿਦੂਤ ਦੇ ਦਰਖਤ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕਿਵੇਂ ਲੈ ਗਿਆ?

(8) ਤੁਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ

1. ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਗਲਤ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ?
2. ਪਹਾੜ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ?
3. ਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਤੁਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ?
4. ਆਤਮ-ਘਾਤੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ ਤੁਰਨ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
5. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਝੁਰੜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੀ ਰਾਜ਼ ਹੈ?

ਨੋਟ:- ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ-ਮਾਲਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ 'ਚ ਲੇਖਾਂ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਇਕਾਂਗੀ ਭਾਗ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- VII ਇਕਾਂਗੀ 'ਚ ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ

1. ਬੰਬ ਕੇਸ (ਇਕਾਂਗੀ): ਵਜ਼ੀਰਾ, ਥਾਣੇਦਾਰ, ਸਿਪਾਹੀ, ਵੀਰਾਵਾਲੀ, ਦੀਪੋ ਆਦਿ
2. ਨਾਇਕ (ਇਕਾਂਗੀ): ਪਿਤਾ, ਪੁੱਤਰ
3. ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ (ਇਕਾਂਗੀ): ਹਰਦੇਵ ਬਾਜਵਾ, ਸੁਖਦੇਵ, ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਵੰਤ ਢਿਲੋਂ।
4. ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਇਕਾਂਗੀ): ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ, ਜੀਨਤ-ਉਨ-ਨਿਸਾ, ਅਸਦ ਖਾਨ, ਬੇਗਮ ਉਦੈਪੁਰੀ ਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਹਕੀਮ।
5. ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ (ਇਕਾਂਗੀ): ਮਨਜੀਤ, ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਤੇ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ।

ਨੋਟ:- ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨੀ ਆਵੇਗੀ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- VIII ਇਕਾਂਗੀ 'ਚ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ:

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋ ਦੋ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਆਉਣਗੀਆਂ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ:

1. ਬੁੱਢੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ? ਤੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਸ਼ਾਹ-ਜਹਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 1 ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 2 ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 3 ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹੇ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 4 ਕਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ?

ਉੱਤਰ:- 1 ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਵਿੱਚੋਂ

ਉੱਤਰ:-2 ਡਾ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ

ਉੱਤਰ:-3 ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਵਾਜ਼ ਨੇ ਅੰਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਕਹੇ।

ਉੱਤਰ:-4 ਅੰਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ।

ਨੋਟ:- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੁਦ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- IX ਵੰਨਗੀ ਪੁਸਤਕ

ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ

1. ਕੁਲਫੀ
2. ਮੜੀ ਤੋਂ ਦੂਰ
3. ਅੰਗ ਸੰਗ
4. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ
5. ਬਾਗੀ ਦੀ ਧੀ
6. ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ
7. ਇੱਕ ਪੈਰ ਘੱਟ ਤੁਰਨਾ

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-VII ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ

ਨੋਟ:- ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਨੰਬਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 10. ਪੁਸਤਕ - ਵੰਨਗੀ

ਕਹਾਣੀਆਂ

1. ਕੁਲਫੀ

ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

1. ਕਹਾਣੀਕਾਰ (ਪਿੰ: ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ) ਕੀ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ?
2. ਛੋਟੇ ਕਾਕੇ ਨੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਉਠਾਇਆ?
3. ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਹੋਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹਨ?
4. ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਟਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਟਾਲਣ ਲਈ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ?

5. ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗੇ ਉਧਾਰੇ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਕਿੱਥੇ ਗਏ?
6. ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹਣੀ ਉਲਾਭਾ ਦੇਣ ਆਈ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ?

2. ਮਝੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ

1. ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਿਸਦਾ ਆਇਆ ਤੇ ਕੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ?
2. ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਖਾਹਿਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ?
3. ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸਿਆ?
4. ਮਾਸੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਨੇ ਮਾਸੀ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗੱਲ ਕੀਤੀ?
5. ਮਾਸੀ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੇ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸਮਝਾਇਆ?
6. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਗਰਮੀ ਬਾਰੇ ਮਾਸੀ ਨੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ?
7. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਹੋਈ ਮਾਸੀ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ?
8. ਮਾਸੀ ਨੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ?
9. ਮਾਸੀ ਨੇ ਉਦਾਸ ਤੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਹਾਸਾ ਹੱਸਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਬਾਰੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸਿਆ?
10. ਮਾਸੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕਿਉਂ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ?

3. ਅੰਗ-ਸੰਗ

1. ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੱਗ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਸਨੇ ਬੰਨ੍ਹਵਾਈ?
2. ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਨਾਗ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਡੰਗ ਕਦੋਂ ਵੱਜਿਆ?
3. ਅਮਰੀਕ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਮਾਸਟਰ ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ?
4. ਅਮਰੀਕ ਦੇ ਪਿਓ ਨੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਨਿੱਕੇ-2 ਸ਼ੁਗਲ ਪਾਲ ਰੱਖੇ ਸਨ?
5. ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਦਾਦਾ ਜਦੋਂ ਆਖ਼ਰੀ ਵਾਰ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ?
6. ਅਮਰੀਕ ਕਿਸ ਗੱਲੋਂ ਖਿੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਨਾਲ ਝਗੜਿਆ ਤੇ ਬਾਪ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ?
7. ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਮਹਿੰਦਰ ਨਾਲ ਵਾਹੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ?
8. “ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਸੀ ਠੁਣ-ਠੁਣ ਗੋਪਾਲ” ਮਹਿੰਦਰ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਜੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ?

4. ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ

1. ਮਹਾਰਾਜ ਠਰੁੰਮੇ ਨਾਲ ਮਾਤਾਦੀਨ ਨੂੰ ਕੀ ਬੋਲਿਆ?
2. ਮਹਾਰਾਜ ਜਦੋਂ ਉਦੈਪੁਰ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾਵਟ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ?

3. ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਨਵੀਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਈ ਅਤੇ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਅੱਗੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ?
4. ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੇ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਮੋਤੀਚੂਰ ਦੇ ਲੱਭੂ ਪਾਏ ਤਾਂ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ?
5. ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬੰਮ ਦੇ ਸੰਗਲ ਖੁਲ੍ਹਾ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?
6. ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹਾਥੀਖਾਨੇ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘੀ ਤਾਂ ਬੰਮ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?
7. ਆਪਣੀ ਸੁੰਢ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਤਾਦੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਮ ਨੇ ਹੋਰ ਕੀ-ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ?

5. ਬਾਗ਼ੀ ਦੀ ਧੀ

1. ਬੁਖਾਰ ਨਾਲ ਕੌਣ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ?
2. ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਕੌਣ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਗਈ ਸੀ?
3. ਲਾਜ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਕਿ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਾੜੀ ਕੁੜੀ ਹੋਈ ਜਿਸਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਹੈ, ਪਿਤਾ ਨੇ ਲਾਜ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ?
4. ਵੀਰਾਵਾਲੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਲਾਜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਫੜੇ ਗਏ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਦਵਾਈ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ, ਤੂੰ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਂਗੀ, ਲਾਜ ਦਾ ਕੀ ਉੱਤਰ ਸੀ?
5. ਭੂਆ ਨੇ ਲਾਜ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਥੇ ਲੈ ਗਈ?
6. ਜਮ੍ਹਾਦਾਰਨੀ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਕੇ ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਲਾਜ ਬਾਰੇ ਕੀ-ਕੀ ਦੱਸਿਆ?

6. ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ

1. ਠੱਠੀਖ਼ਾਰਾ ਕਿਸਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਸੀ?
2. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤਾ?
3. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਓ?
4. ਜਦੋਂ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪਿਛਾਹ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਫੌਜੀ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ?
5. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ?
6. ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਤੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੋਲੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ?
7. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਸੂਲ (ਕੰਡੇ) ਵਾਂਗ ਚੁੱਭੀ ਸੀ?
8. ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀ ਵੇਖਿਆ?

7. ਇੱਕ ਪੈਰ ਘੱਟ ਤੁਰਨਾ

1. ਜਦੋਂ ਰਸ਼ੀਦ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਕੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ?
2. ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੀਵੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ?
3. ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਜਦੋਂ ਰਸ਼ੀਦ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕੀ ਉਹ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਇਕੱਲਾ ਕੀ ਕਰੇਗਾ, ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ?
4. ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ?
5. ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੇ ਨਾਲ ਕੀ ਮਸ਼ਕਰੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ?
6. ਰਸ਼ੀਦ ਦੁਆਰੇ ਪਾਲੇ ਗਏ ਕਬੂਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ?
7. ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਬਲੂੰਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਸ਼ੀਦ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?
8. ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?

ਨੋਟ:- ਵੰਨਗੀ ਪੁਸਤਕ 'ਚ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪੇਪਰ- ਬੀ
ਕਲਾਸ- ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ)
ਵਿਆਕਰਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 1

ਵਿਆਕਰਨ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਦੇ ਵਸਤੂ ਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਅਜੋਕੀ-ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ (ਦੁਹਰਾਈ) ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪੇਪਰ- ਬੀ
ਵਿਆਕਰਨ
ਜਮਾਤ- ਦਸਵੀਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-1 ਵਿਆਕਰਨ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. ਵਿਆਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅੰਗ:

1. ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਪਿਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
2. ਧੁਨੀਆਂ, ਸ਼ਬਦਾਂ, ਵਾਕਾਂ ਤੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਿਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
3. ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?
4. ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਜਿਸ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਧੁਨੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
5. ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਜਿਸ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
6. ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਜਿਸ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
7. ਕੀ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
8. ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?
9. ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੜੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?

10. ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇੰਨੇ ਪੀੜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ?
11. ਵਿਅਕਰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਰੂਪ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?

2. ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ:

1. ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਸਫਲ ਸਾਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?
2. ਬੋਲੀ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਕੋ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ?
4. ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹਨ?
5. ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
6. ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
7. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
8. ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
9. ਬੋਲੀ ਦੇ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਦੇ ਇਲਾਕਾਈ ਰੂਪ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
10. ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
11. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਤਰਨਤਾਰਨ/ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ/ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
12. ਮਾਝੀ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਕੋਈ ਦੋ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
13. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ/ਕਪੂਰਥਲਾ/ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ/ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
14. ਦੁਆਬੀ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਦੋ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
15. ਲੁਧਿਆਣਾ/ਬਠਿੰਡਾ/ਮੋਗਾ/ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ/ਮੁਕਤਸਰ/ਮਾਨਸ/ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ/ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸਾ/ਪਟਿਆਲੇ ਦਾ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
16. ਮਲਵਈ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
17. ਜਿਹਲਮ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ/ਜਿਹਲਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
18. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟਕਸਾਲੀ ਬੋਲੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
19. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
20. ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਜਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?

3. ਧੁਨੀ ਬੋਧ:

1. ਧੁਨੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
2. ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
3. ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀਆਂ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਨ?
4. ਜਿਸ ਧੁਨੀ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਸਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਰੋਕ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
5. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਉਚਾਰਨ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਬੋਝੀ ਬਹੁਤੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
6. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਸੂਰ ਹਨ?
7. ਸੂਰ ਧੁਨੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
8. ਅ, ਇ, ਉ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸੂਰ ਹਨ?
9. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਲਘੂ ਸੂਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
10. ਸ ਤੋਂ ਝ ਅੱਖਰ ਕਿਹੜੀ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ?
11. ਙ, ਞ, ਣ, ਨ, ਮ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਅੰਜਨ ਹਨ?
12. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਨਾਸਿਕੀ ਧੁਨੀਆਂ ਸੂਰ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਅੰਜਨ ਹਨ?
13. ਨਾਸਿਕੀ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਅੱਖਰ ਲਿਖੋ?
14. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਫਾਰਸੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
15. ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?

4. ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਲਿੱਪੀ:

1. ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?
2. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਧੁਨੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
3. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?
4. 'ੳ' ਤੋਂ 'ੜ' ਤੱਕ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ ਹਨ?
5. ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਵਰਨਮਾਲਾ ਦਾ ਹੋਰ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
6. ਅਰਬੀ, ਫਾਰਸੀ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਂਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਨਵੇਂ ਅੱਖਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ?
7. 'ਲ' ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਜੀਭ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਛੁੰਦੀ ਹੈ?
8. ਨਵੇਂ ਅੱਖਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੋ ਗਈ?
9. ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਦੇ (ਸ ਤੋਂ ਲ ਤੱਕ) ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ ਵਿਅੰਜਨ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
10. ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ ਸੂਰ ਹਨ?
11. ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਵਿੱਚ ਸੂਰ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

12. ਸੂਰ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
13. ਲਗਾਂ ਦੀ ਕਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ?
14. ਓ, ਅ ਤੇ ਏ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨਾਲ ਔਕੜ, ਦੁਲੈਂਕੜ ਤੇ ਹੋੜਾ ਲਗ ਲਗਦੀ ਹੈ?
15. ਕਿਹੜੀ ਸੂਰ ਧੁਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ?
16. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਅੱਖਰ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
17. ਦੁੱਤ ਅੱਖਰ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ?
18. ਕਿਹੜੇ ਅੱਖਰ ਉੱਤੇ ਹੋੜਾ (ਂ) ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਖੁਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
19. ਨਾਸਿਕੀ ਸੂਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
20. ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਲਈ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

5. ਸ਼ਬਦ-ਬੋਧ

1. ਵਿਆਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
2. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
3. ਨਾਂਵ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ?
4. ਤਿੰਨ ਨਾਂਵ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ?
5. ਪਿੰਡ/ਆਦਮੀ/ਪਸ਼ੂ/ਮਕਾਨ/ਸਕੂਲ ਕਿਹੜੇ ਨਾਂਵ ਹਨ?
6. ਤਿੰਨ ਖਾਸ ਨਾਂਵ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ?
7. ਇਕੱਠ ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਿਖੋ?
8. ਖੁਸ਼ੀ/ਗਮੀ/ਹੈਰਾਨੀ/ਸੁੰਦਰਤਾ/ਬਚਪਨ/ਹਵਾ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਂਵ ਹਨ?
9. ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਨਾਂਵ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
10. ਪੜਨਾਂਵ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ?
11. ਪੁਰਖ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਂਵ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
12. ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਾਪਰਨਾ ਆਦਿ ਕਾਲ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
13. ਉੱਠਣਾ/ਜਾਗਣਾ/ਸੌਣਾ/ਖਾਣਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਹਨ?
14. ਕਿਰਿਆ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ?
15. ਨਾਂਵ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, ਗੁਣ, ਅੰਗੁਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
16. 'ਮੇਰੀ ਚੁੰਨੀ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਹੈ' ਇਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
17. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ?
18. ਚਿੱਟਾ/ਕਾਲਾ/ਸੋਹਣਾ/ਵੱਡਾ/ਭੈੜਾ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹਨ?

19. 'ਬਾਰੂਵੀਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਉੱਚਤਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ।' ਇਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ 'ਉੱਚਤਮ' ਗੁਣਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ?
20. 'ਮੇਰਾ ਚਾਕੂ ਤੇਰੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਹੈ।' ਇਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਗੁਣਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਹੜੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ?

ਨੋਟ:- ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਜੋਕੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਚੋਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਕਲਾਸ - ਦਸਵੀਂ ਵਿਆਕਰਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 2 ਲੇਖ:-

(ੳ) ਜੀਵਨੀ:- ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ।

(ਅ) ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ:- ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਵੱਧ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਚ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸਮੱਸਿਆ।

(ੲ) ਮੇਲੇ/ਤਿਉਹਾਰ:- ਲੋਹੜੀ, ਰੱਖੜੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੇਲੇ, ਕੋਈ ਪੇਂਡੂ ਮੇਲਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ।

(ਸ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪੱਖ/ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ:- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ 'ਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ 'ਚ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਸਮੇਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ, ਮਿਠਤੁ ਨੀਵੀਂ ਨਾਨਕਾ ਗੁਣ ਚੰਗਿਆਈਆ ਤਤੁ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ।

(ਹ) ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਚੇਤਨਾ:- ਇਕਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਡਾ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 3 ਪੱਤਰ/ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ

ਨਿੱਜੀ:- (1) ਹੋਸਟਲ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

(2) ਆਪਣੇ ਭੈਣ/ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੈਸ਼ਨਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਸਾਦਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

(3) ਟੂਰ ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ।

(4) ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਨਵੇਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-2 ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

(5) ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਤੋਂ 2000 ਰੁਪਏ ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਪੱਤਰ।

(6) ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਵੱਲ ਭੇਜੀ ਗਈ 'ਕਿਤਾਬ' ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ:- ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

ਅਰਜੀਆਂ:- (1) ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਤਿਆਵਾਂ, ਚੋਰੀਆਂ ਤੇ ਡਕੈਤੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ।

- (2) ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-2 ਬਿਜਲੀ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਂ ਕੱਟ ਲੱਗਣ ਸੰਬੰਧੀ।
- (3) ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਰੋਪੜ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਸਾਰ ਡਰਾਈਵਰ ਬੱਸਾਂ ਨਾ ਭਜਾਉਣ ਸਗੋਂ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ।

ਨੋਟ:- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਤੇ 3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿਆਕਰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 4 ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਪੈਰੋ:

1. ਮੇਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਉਹ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਥੋੜ੍ਹ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਵੇ ਨਾ ਬਹੁਲਤਾ ਦਾ ਭਾਰ ਹੋਵੇ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਖਿਦਮਤ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਤੇ ਉਸ ਖਿਦਮਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਵਾਦਾਂ ਸਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹੱਕ ਸਮਝੇ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵਿਹਲ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਦਿਸ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦ ਤੱਕ ਏਨੀ ਕੁ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਤਿ ਚੰਗੀ ਖਿਦਮਤ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਧਨ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਹੈ, ਨਾ ਤਿਆਗ ਤੇ ਦਲਿੱਦਰ ਵਿੱਚ। ਸੱਚੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ, ਅਕਲ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ, ਘਰ ਸੋਹਣਾ, ਸਾਫ਼ ਤੇ ਨਾ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟਾ ਤੇ ਨਾ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ, ਚੰਗਾ ਸਾਥ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਾਥ ਪਤਨੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਹੋਰ। ਜੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੱਸਦੇ-ਖੇਡਦੇ ਹੋਣ। ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਏਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਚਿਤ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਕੰਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਸੁਆਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸੁੱਖ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੁਹਤਾਜੀ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਗੁਆਂਢੀ ਵੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣ, ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਖੇੜਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਏਸ ਖੇੜੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਂ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇ।
2. ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕਤਈ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਖ਼ਤਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿ 194● ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਇਕੱਲੇ ਸਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ-ਮੁਠ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਦੇ, ਜੇ ਸਾਡੇ ਕਦਮ ਢਿੱਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਜੇ ਸਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਭਿਆਨਕ ਤੇ ਮਾਰੂ ਖਤਰੇ ਆ ਪੈਂਦੇ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਥੱਕ ਜਾਂਦੇ। ਨਾ ਸਾਡੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦਾਰੂ ਸਿੱਕਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੱਭਦੇ। ਸਾਡਾ ਵੈਰੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਿਸ ਆਸ ਉੱਤੇ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਉਸ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਥੱਕ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲੰਬੇ ਪੈਂਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਤੁਰ-ਤੁਰ ਕੇ ਹੰਭ ਜਾਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਲੜਾਈ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਸਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ

ਸ਼ੰਕੇ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੇ ਢਿਲ-ਮੱਠ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਤੀਵੀਆਂ ਸਾਡੇ ਕਦਮ ਨਾਲ ਕਦਮ ਜੋੜ ਕੇ ਨਾ ਤੁਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਨਾ ਸੰਭਾਲਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਯੁੱਧ ਯਤਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਖੇਤਾਂ, ਵੱਡੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਰੇਡੀਓ-ਘਰਾਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦਾਰੂ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਮਰਦ ਬੱਝ ਕੇ ਬਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਸੈਨਿਕ ਕਰਮ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

3. ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਦਾਤਾਂ ਮੰਗਣੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮੰਗੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਮੰਗੇ ਹੀ ਲੁਟਾਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਸਭ ਜੀਆਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸੂਰਜ ਪਾਪੀਆਂ ਤੇ ਪੁੰਨੀਆਂ ਦੋਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਧੁੱਪ ਵਰਤਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨਿਆਈਆਂ, ਅਨਿਆਈਆਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਸਾਰ ਠਾਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਅਵਿਰਲ ਬਰਸਦੀ ਹੈ। ਦਾਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਦੋਂ ਉਡੀਕਤਾ ਹੈ? ਪੂਰਨ ਪਿਆਰ ਉਸ ਦੀ ਗੀਤ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਦਾਤਾਂ ਦੀ ਲੋਟ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੰਦੇ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਦਾਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਤਨਾ ਕੁਝ ਮੰਗਦੇ ਹਨ? ਮੰਗੇ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਲੋੜਾਂ ਦੱਸਣਾ ਨਹੀਂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਰਦਾਸ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅੱਗੇ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਦਿਲ ਦੇ ਤਾਕ ਖੋਲੀਏ ਤਾਂ ਦੈਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਤਾਂ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਝਾਉ ਦੇਈਏ; ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਪਿਆਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ। ਐਸਾ ਅਵਸਰ ਸਾਡੀ ਨਿਰਬਲਤਾ 'ਚੋਂ, ਸਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ-ਬੁਝਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿੱਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਫੋਲਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿੱਚ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
4. ਧਰਤੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਧਰਨੀ ਦੇਵੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਨ-ਦਾਤਾ ਦੇ ਫਲ-ਦਾਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਵਸਦੇ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਅਕ ਤੇ ਪਾਲਕ ਵੀ ਹੈ। ਧਰਨੀ ਦੇਵੀ ਭੂਮੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਛੂਹ ਕੇ ਪੂਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਰਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਮੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਅਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਨਾ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪਵਿੱਤਰ ਦਰਖ਼ਤ ਹੇਠਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਗੀਟਿਆਂ ਜਾਂ ਠੀਕਰੀਆਂ ਦੀ ਢੇਰੀ ਜਿਹੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਲੋਕੀਂ ਇਥੇ ਹੀ ਧਰਨੀ ਦੇਵੀ ਦੀਆਂ ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖਦੇ ਤੇ ਦੁੱਧ, ਫਲ ਤੇ ਅੰਨ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਧਰਨੀ ਨਮਿਤ ਘਿਉ ਦੀ ਦੀਵੇ ਬਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਂ ਧਰਤੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਤੇ ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਵੇਲੇ ਧਰਤੀ ਪੂਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਗੁੜ ਦੀ ਭੇਲੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਰੋੜੀਆਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਵਾਢੀ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਬੂਟੇ ਧਰਨੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਭੇਟਾ ਵਜੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਲੱਗਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਰੀਅਲ, ਸੰਧੂਰ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ, ਮੋਤੀ, ਘੋਗੇ ਤੇ ਕੌਡੀਆਂ ਆਦਿ ਮੌਲੀ ਦੇ ਘਾਗੇ ਵਿੱਚ ਪਰੋ ਕੇ ਧਰਨੀ ਮਾਈ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਕਟ ਵੇਲੇ ਅੰਰਤਾਂ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦੁਹਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿ ਦੀ ਪਤ ਧਰਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

5. ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੱਤ (ਬੁੱਧ ਮੱਤ) ਸਚਮੁੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਅਗੇਰਾ ਕਦਮ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅੰਗ ਇਹ ਸਨ: ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੁੱਖ ਤੇ ਬਿਪਤਾ ਦਾ ਗੁੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ ਇਸ ਦੁੱਖ ਤੇ ਬਿਪਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ, ਪਸ਼ੂ, ਪੰਛੀ, ਕੀੜੇ ਤੱਕ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਅਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਗਟ ਭਾਂਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰੀਤੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਤਕੜਾ ਵਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਪਸ਼ੂ ਬਲੀਆਂ ਆਦਿ, ਇਸ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਚਿਤ ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਸਨ। ਮਾਸ ਖਾਣਾ ਵੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਜਿਤ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚੇਸ਼ਟਾ, ਕਰਮ, ਕਾਰਨ ਤੇ ਫਲ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਧੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂਉਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਾ ਕਦੀ ਤੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਦਾ ਫਲ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਮ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕੇਵਲ ਪਦਾਰਥਕ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਤੇ ਆਚਰਨਕ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਬੁਰੇ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਭਰੇ ਕਰਮ ਦਾ ਫਲ ਜੀਵ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਫਲ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਹਿੰਸਾ, ਆਚਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਮਨ, ਵਚਨ, ਕਰਮ, ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਬਾਰੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
6. ਧੰਨ ਨੇ ਉਹ ਨੈਣ ਜੋ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਪ੍ਰੇਮ-ਨੀਰ ਨਾਲ ਭਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਰੋਜ਼ ਗੰਗਾ-ਜਲ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਦੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਾਲ ਮਨ ਦੇ ਮਲੀਨ ਭਾਵ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਦਿਲ ਕਿਵੇਂ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਖਿੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਟਲਤਾ ਤੇ ਨੀਚਤਾ ਦਾ ਪਰਬਤ ਕਿਵੇਂ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਵਣ-ਭਾਦੋਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿਵੇਂ ਬਿਛ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਰੁੰਬਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇੱਕ ਵਚਿੱਤਰ ਮਨਮੋਹਨੀ ਸੋਭਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਵੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਸੁੱਚੀ, ਕੋਮਲ ਤੇ ਰਸ-ਭਿੰਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਜਨ ਨਾਲ ਸਿੱਜਿਆ ਮਨ ਖਿੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਵਾੜੀ ਵਿੱਚ ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਵਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਉਗਦੇ, ਵਧਦੇ ਤੇ ਫੁਲਦੇ ਹਨ। ਵਰਖਾ ਤੇ ਨਦੀ ਦੇ ਜਲ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਅੰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਵੈਰਾਗ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ

ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਹਰ ਬੰਦੇ ਲਈ ਇਸ ਨੈਣ ਨੀਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਸੀਹਾ ਭੇਜਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਹੱਥੀਂ ਹਰ ਕੋਈ ਨਰ ਤੇ ਨਾਰੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹੋ ਜਨੇਊ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਨ ਕੇ ਹਰ ਆਦਮੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਸਰੀਰਿਕ ਲੋੜਾਂ ਵਾਂਗ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਾਨਸਿਕ ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਸੁਹਜ ਰਸ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਹਜ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਕਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਨਾਲ ਸਿੱਜ ਕੇ ਰਸਾਇਆ, ਪਕਾਇਆ ਤੇ ਨਿਖਾਰਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਕੇ ਵਿਗਸੀ, ਲੋਕ-ਕਲਾ ਅਖਵਾਈ। ਲੋਕ-ਕਲਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਿਫਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਹਜ ਰਸ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਯੋਗੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ-ਕਲਾ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਜੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਰਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੁਹਜ ਤੇ ਫਬਨ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਕਲ-ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਹੈ। ਲੋਕ-ਕਲਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਅੱਲ੍ਹੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਸਹਿਜ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਖੁਰ-ਖੁਰ ਕੇ ਇਸ ਕਲਾ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦਾ ਤੇ ਸੰਵਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਲੋਕ-ਕਲਾ ਸਾਦੀ ਜਿਹੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬਲ ਕਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਛਵੀ ਨੂੰ ਮਨਮੋਹਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

8. ਜਿਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਂਦੇ ਹਨ ਵਰਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੱਟ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਕਸਦ ਭਰਪੂਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਨਾਤ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਕਿਸੇ ਆਹਰੇ ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਵੀ ਫਜ਼ੂਲ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ, ਫੁੱਲਾਂ-ਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੰਛੀਆਂ-ਜਨੌਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਦੀਆਂ-ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਟਿੱਬਿਆਂ-ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਥਾਂ, ਹਰ ਚੀਜ਼, ਹਰ ਬਸ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਜ਼ਹੂਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਦੁਖੀਏ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ, ਰੌਂਦੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਪੁੰਝਣਾ, ਨਾ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਬੰਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਢਹਿੰਦੀ ਡਿਗਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ਆਦਿ ਅਜਿਹੇ ਮਕਸਦ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਨਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਲਈ, ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਕਸਦ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੋਹਣੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਊਣ ਲਈ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ।

9. ਤੁਹਾਡੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਧਨਾਢ ਹੋਣਾ ਜੇਕਰ ਨਾ ਵੀ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਗਰੀਬੀ-ਦਾਵੇ ਦੀ ਝੁੱਗੀ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਨੇਹੀ-ਸੰਬੰਧੀ ਦਾ ਮਧੁਰ ਚਿਹਰਾ, ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ਼ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਆਰ, ਇਹ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਡੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਤਾਂ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਪਰ ਆਸਮਾਨੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੀਬ ਹੋਏ ਹਨ। ਰੁਪਏ ਪੈਸੇ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਲੇਖਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਭੁਲੇਖਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਬਾਰੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ “ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜੇਕਰ ਨਿਰੋਆ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਵਾਂਗੂੰ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਸਾਦਾ ਜਿਹੀ ਰੋਟੀ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਥਿੰਦੇ, ਚਾਹ, ਪਨੀਰ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ-ਭਾਜੀ ਨਾਲ਼ ਛਾਹ-ਵੇਲ਼ਾ ਦੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਖਾਧੀ ਤੇ ਚੱਜ ਨਾਲ਼ ਰਿੰਨ੍ਹੀ ਪਕਾਈ ਸਾਦਾ ਜਿਹੀ ਖੁਰਾਕ ਵੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਘਰ ਚੰਗੀ-ਚੋਖੀ ਪਰੋਸੀ ਫੀਸਟ। ਮੌਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੋਈਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰੋਈਆਂ ਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਬੜਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਖਰਚ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੌਸਮ ਲੰਘ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।
10. ਅੱਜ ਚੰਨ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਪਰ ਚੰਦਾ! ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਿਰੀ ਤੇਰੀ ਹੀ ਤਾਂ ਮੁਹਤਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਸੁੰਦਰਤਾ ਇੱਕ ਇਲਾਹੀ ਜਲਵਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਕਦੇ ਵਹਿੰਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਡਲ਼ੁਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਮਲ-ਉੱਮਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਦੇ ਬਨਸਪਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਲ ਉੱਠਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਡਰਾਉਣੀ ਗੜਗੱਜ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਮਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਸੁੰਦਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਗਲ਼ੇ ਦੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਤੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਮੈਦਾਨੇ-ਜੰਗ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੂਕ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਸੁੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਲਕਾਰੇ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਸੋਹਣਿਆਂ ਮੁਛੇਹਾਰਿਆਂ ਤੇ ਬਾਂਕੀਆਂ ਨੁਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੂੰ ਸਬੂਲ ਸ਼ੈ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਬੂਲ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਜਲਵੇ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਤੂੰ ਦੈਵੀ ਹੈਂ ਕਿ ਦੈਵ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਆਪ ਹੈਂ ਕਿ ਆਪੇ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈਂ? ਦੇਖ, ਇੱਕ ਸਿਆਣਾ ਪਿਆ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ੈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਉਹੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਪਰ ਤੇਰੇ ਰਸੀਏ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਕੋਈ ਅਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗਰਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸ ਲਈ 'ਲਾਭਦਾਇਕ ਸੁੰਦਰ' ਹੋਊ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਚਾਹ ਨਹੀਂ, ਓਹ ਅਸਲ ਤੇਰੇ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਦੇਵੀ ਹੈਂ। ਤੇਰੇ ਟਿਕਾਣੇ ਫ਼ਕੀਰਾਂ, ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ, ਗਵੱਯਾਂ, ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 4. ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ:

ਨੋਟ:- ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਚੋਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 5. ਅਣਡਿੱਠਾ ਪੈਰਾ:

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਚੋਂ ਅਣਡਿੱਠੇ ਪੈਰਿਆਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 6 ਤੇ 7. ਮੁਹਾਵਰੇ/ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ:

ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 8 ਅਤੇ 9

ਨੋਟ:- ਵਿਆਕਰਨ 'ਚੋਂ 1-1 ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 7, 8 ਤੇ 9 (1) ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਲਿੱਪੀ

1. ਬੋਲੀ ਤੇ ਲਿਪੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕੀ ਹੈ?
2. ਵਰਨ ਜਾਂ ਅੱਖਰ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
3. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲਿਪੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਰਨ ਹਨ?
4. ਪੰਜਾਬੀ ਵਰਨਮਾਲਾ ਦੀ ਨਵੀਨ ਟੋਲੀ ਨੂੰ ਲਿਖੋ?
5. ਲਗਾਖਰ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
6. ਬਿੰਦੀ ਅਤੇ ਟਿੱਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ-ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
7. ਓ, ਅ ਤੇ ਏ ਨਾਲ ਕਿਹੜੇ ਨਾਸਿਕੀ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
8. ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਲਿਪੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(2) ਸ਼ਬਦ-ਬੋਧ

1. ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।
2. ਸਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
3. ਨਿਰਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
4. ਸਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?

(3) ਵਿਆਕਰਨ

1. ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ?
2. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

(4) ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

1. ਬੋਲੀ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ?
2. 'ਬੋਲਚਾਲ' ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
3. ਮਾਤ ਬੋਲੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
4. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
5. ਬੋਲੀ ਤੇ ਉਪ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਹੈ?

(5) ਧੁਨੀ ਬੋਧ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਘੂ ਅਤੇ ਦੀਰਘ ਸ੍ਰੀ ਧੁਨੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-2 ਹਨ?
2. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਜਨ ਧੁਨੀਆਂ ਕਿਹੜੀ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
3. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਨਮਾਲਾ ਦੀ ਵਰਗ ਵੰਡ ਕਰੋ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਫਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
5. ਲ ਅਤੇ ਲ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?
6. ਸੋਹਣਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ-2 ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਨੋਟ:- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8-9 ਦੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਆਕਰਨ ਚੋਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 (ੳ) ਤੇ (ਅ)

ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ: ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਆਕਰਨ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 9   ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ:-

1. ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ।
2. ਗਭਰੂ ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਘੁੰਮਦੇ ਆਮ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
3. ਸ਼ੇਰ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ।
4. ਬਕਰਾ ਅਤੇ ਹਿਰਨ ਘਾਹ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ।
5. ਬੱਚਾ ਗੇਂਦ ਨਾਲ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ।
6. ਮਾਲੀ ਕਿਆਰੀ ਪੁੱਟਦਾ ਹੈ।
7. ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਹੈ।
8. ਬੱਦਲ ਵਰ੍ਹ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।
9. ਕਾਲੀ ਘੋੜੀ ਦੌੜਦੀ ਹੈ।
10. ਅਧਿਆਪਕਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੈ।
11. ਮੇਰਾ ਦਿਉਰ ਅੱਜ ਸ਼ਹਿਰ ਗਿਆ ਹੈ।
12. ਝੀਉਰੀ ਦਾਣੇ ਭੁੰਨ ਰਹੀ ਹੈ।
13. ਬਿੱਲਾ ਦੁੱਧ ਪੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।
14. ਮੁੰਡੇ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ।
15. ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਦੋ ਨੌਕਰ, ਚਾਰ ਹਾਥੀ ਤੇ ਤਿੰਨ ਘੋੜੇ ਸਨ।
16. ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਉੱਲੂ ਤੇ ਕਾਂ ਬੈਠੇ ਸੀ।
17. ਕੁੜੀ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਭਜਾਈ ਲੈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
18. ਸ਼ੇਰ ਲੁੰਬੜੀ ਦਾ ਮਾਮਾ ਬਣ ਗਿਆ।
19. ਬੱਕਰੀ ਨੇ ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਪੈਰ ਹੇਠ ਲੈ ਲਿਆ।
20. ਮੋਰ ਨੇ ਕਿਰਲੀ ਖਾ ਲਈ।
21. ਦਰਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਕੁੜਤਾ ਬਣਾਇਆ।
22. ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਵਰਦੀ ਦਿੱਤੀ।
23. ਭਿਖਾਰੀ ਨੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ।
24. ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਨਾਲ ਬਜ਼ਾਰ ਗਈ।
25. ਨੂੰਹ ਨੇ ਸੱਸ ਕੁੱਟੀ।
26. ਕਾਲਾ ਘੋੜਾ ਦੌੜਦਾ ਹੈ।
27. ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਡੁਗਡੁਗੀ ਵਜਾਈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 10 ਵਚਨ ਬਦਲੋ:

1. ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਕਿਤਾਬ ਲੈ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀ।
2. ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ।
3. ਮੱਝ ਤੇ ਗਾਂ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਚਰ ਰਹੀ ਸੀ।
4. ਕਾਲਾ ਘੋੜਾ ਦੌੜਦਾ ਹੈ।
5. ਘੋੜਾ ਭੱਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
6. ਕੁੜੀਆਂ ਪੀਘਾਂ ਝੂਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
7. ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਬੜੀ ਲੰਬੀ ਹੈ।
8. ਮੁੰਡਾ ਪਤੰਗ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
9. ਕੁੜੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ।
10. ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਡੁਗਡੁਗੀ ਵਜਾਈ।
11. ਚਿੜੀਆਂ ਚੀਂ-ਚੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
12. ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।
13. ਮਦਾਰੀ ਬਾਂਦਰ ਨੂੰ ਨਚਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।
14. ਚਿੱਟਾ ਕੁੱਤਾ ਤੇਜ਼ ਦੌੜੇਗਾ।
15. ਗਭਰੂ ਭੰਗੜਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
16. ਗਵਾਲਾ ਮੱਝ ਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।
17. ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਾਰੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
18. ਛੋਟੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਖੇਡਦੀਆਂ ਹਨ।
19. ਮਾਲਣ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।
20. ਬੱਦਲ ਵਰ੍ਹ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।
21. ਨੂੰਹ ਨੇ ਸੱਸ ਕੁੱਟੀ।
22. ਮੋਰ ਨੇ ਕਿਰਲੀ ਖਾ ਲਈ।
23. ਮੁੰਡੇ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ।
24. ਬਿੱਲਾ ਦੁੱਧ ਪੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।
25. ਮਾਲੀ ਕਿਆਰੀ ਪੁੱਟਦਾ ਹੈ।

ਨੋਟ:- ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਚੋਂ ਖੁਦ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 12. (ੳ) ਵਾਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ:-

1. ਕੁੜੀਆਂ ਪੀਘਾਂ ਝੂਟਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਮੈਂ ਖੇਡਦਾ ਹਾਂ
3. ਉਹ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮਿਲਣਾ ਹੈ?
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।
5. ਸੋਨੀਆ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੈੱਨ ਭੇਜਿਆ।
6. ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਪਾਠ ਕਲ੍ਹ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ।
7. ਕਈ ਲੋਕ ਚੰਗਾ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।
8. ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ।
9. ਕਿਸਾਨ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਹਲ ਵਾਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।
10. ਜਪਲੀਨ ਬਹੁਤ ਹੋਣਹਾਰ ਮੁੰਡਾ ਹੈ।
11. ਰਸਲੀਨ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਹੈ।
12. ਚੰਗੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।
13. ਮੁਲਕ ਮਾਹੀ ਦਾ ਵੱਸੋ-ਕੋਈ ਰੋਵੇ ਕੋਈ ਹੱਸੋ।
14. ਅੱਜ ਸੰਤ ਜੀ ਜਲਧਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।
15. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਅ) ਭੂਤ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ:

1. ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।
2. ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣਾ ਹੈ।
3. ਅਸੀਂ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।
4. ਮੈਂ ਉਡੀਕ ਕਰਾਂਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਕਦੋਂ ਆਉਗੇ?
5. ਘਰ-ਘਰ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।
6. ਮੈਥੋਂ ਮੰਦਾ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
7. ਅਸ਼ੀਆ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਤੇ ਆਵੇਗੀ।
8. ਉਹ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ।
9. ਪੰਛੀ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਚਹਿਚਹਾ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ।
10. ਅੱਜ ਮੀਂਹ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।
11. ਰਾਜੂ ਦੱਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।
12. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

13. ਰਵਿੰਦਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਚੰਗਾ ਧਨ ਕਮਾ ਕੇ ਲਿਆਵੇਗਾ।
14. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਲਈ ਬੰਗਲੌਰ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(ੲ) ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ:-

1. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਨ ਟੀ.ਵੀ. ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਉਹ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਗਏ ਹੋਣਗੇ।
3. ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੇ ਮੈਚ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
4. ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮੈਚ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੱਸੀ ਪੀਂਦੇ ਤੇ ਗੁੜ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।
6. ਰਾਮ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਲਈ ਮੋਹਾਲੀ ਜਾਣਾ ਸੀ।
7. ਲੱਕੀ ਤੇ ਨੀਰਜ ਮੈਚ ਵੇਖਣ ਗਏ ਹੋਣਗੇ।
8. ਉਹ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਣ ਗਏ ਹੋਣਗੇ।
9. ਮੁਖ ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣਗੇ।
10. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਿਡ ਡੇ ਮੀਲ ਖਾਣਗੇ।
11. ਕੱਲ੍ਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਵਤ ਸੀ।
12. ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਕਨਿਕ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੇ।
13. ਉਹ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।
14. ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ।

ਨੋਟ:- ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਚੋਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- 13 ਅਰਥ-ਬੋਧ

ਬਹੁ-ਆਰਥਕ ਸ਼ਬਦ

- (1) ਉੱਚਾ 2. ਉੱਲਟੀ (3) ਉੱਤਰ (4) ਉਠਾ (5) ਅੱਗਾ (6) ਅਰਕ
(7) ਅੱਡਾ (8) ਆਕੜ (9) ਸਹੀ (10) ਸਿੱਧ (11) ਹਾਰ (12) ਹਾਲ
(13) ਕਹੀ (14) ਕੱਚਾ (15) ਕੱਛ (16) ਕਵੀ (17) ਕੰਡਾ (18) ਕਾਲ
(19) ਖੱਟੀ (20) ਗੋਡਾ (21) ਘੱਟ (22) ਘੜੀ (23) ਚਾਰ (24) ਚਾਕ
(25) ਚੰਦ (26) ਛਾਪਾ (27) ਜਾਗ (28) ਜੋੜ (29) ਝੜ (30) ਝਾੜ
(31) ਟਿੱਕਾ (32) ਡੰਡੀ (33) ਡੰਗ (34) ਤਿਲਕ (35) ਮਾਰ (36) ਮੁਰੱਬਾ
(37) ਫੂਕ (38) ਭੰਨ (39) ਵੱਟੀ (40) ਲੀਹ

ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ

- (1) ਉਜਾੜ (2) ਉਣਾ (3) ਓਪਰਾ (4) ਅੰਨ੍ਹਾਂ (5) ਅੰਤਲਾ (6) ਔਤਰਾ
(7) ਅੱਖ (8) ਆਸਤਕ (9) ਆਈ (10) ਆਦਿ (11) ਅੱਲਾ (12) ਅੱਡਿਆ
(13) ਉੱਦਮ (14) ਉੱਘਾ (15) ਆਕੜ (16) ਅਗਾਂਝੀ (17) ਏਕਤਾ (18) ਇਕਹਿਰਾ
(19) ਸਲਾਹੁਣਾ (20) ਸੱਜਰਾ (21) ਸੱਤ (22) ਸਦੀਵੀ (23) ਸੱਭਿਆ (24) ਸੜੀਅਲ
(25) ਸਾਕਾਰ (26) ਸੀਤ (27) ਸੁਆਦੀ (28) ਸਖੀ (29) ਸਮਰੱਥ (30) ਸੰਮਤੀ
(31) ਸੁਚੱਜੀ (32) ਸੋਤਲ (33) ਸੇਖੇਪ (34) ਅਨੁਕੂਲ (35) ਹਮਾਇਤ (36) ਹਮਾਤੜ
(37) ਕੁਚਾਲ (38) ਕੱਸਿਆ (39) ਟਿਕਾਅ (40) ਟਿੱਕਵਾਂ (41) ਖਰ੍ਹਵਾ (42) ਖੁੰਢਾ
(43) ਜਤੀ ਸਤੀ (44) ਤਿਰਕਾਲ (45) ਖਾਂਘੜ (46) ਥਕਾਵਟ (47) ਪੋਲਾ (48) ਮੋਕਲਾ
(49) ਜੋਗੀ (50) ਯਕੀਨੀ

ਸਮਾਨਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ

ਨੋਟ:- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਚੋਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।

ਜਮਾਤ IX ਅਤੇ X

ਨਾਵਲ : ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ

-

ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ

ਕਾਂਡ ਇੱਕ (ਸਵੇਰ)

1. 'ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ' ਨਾਵਲ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
2. 'ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ' ਨਾਵਲ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕਾਂਡ ਹਨ?
3. 'ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ' ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਂਡ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
4. 'ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ' ਨਾਵਲ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਮੱਧਮ ਪੁਰਖੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ?
5. 'ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ' ਨਾਵਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਕੌਣ ਹੈ?
6. ਬੰਤਾ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
7. ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ?
8. ਬੰਤੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
9. ਬੰਤੇ ਤੇ ਤਾਰੋ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
10. ਬੰਤੇ ਦਾ ਦੋਸਤ ਦਿਆਲਾ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
11. ਬੰਤਾ ਕਿਹੜੀ ਗੱਡੀ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਚੁੱਕਣ ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਵਜੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ?
12. ਬੰਤਾ, ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਕਿਹੜੀ ਚਾਹ ਪੀਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
13. ਬੰਤੇ ਨੇ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਦੱਸੀ?
14. ਬੰਤੇ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
15. ਬੰਤੇ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ (ਨਿਆਣੇ) ਸਨ?
16. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਵਾਰੀ ਮਿਲੀ?
17. ਬੰਤਾ ਕਿੰਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
18. ਬੰਤੇ ਦਾ ਪਿਉ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ?
19. ਬੰਤੇ ਦੇ ਪਿਉ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ?
20. ਬੰਤਾ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਹਟ ਗਿਆ?
21. ਬੰਤੇ ਦੇ ਪਿਓ ਦੇ ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਬੰਤੇ ਉੱਪਰ ਕਿੰਨੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਸੀ?

22. ਪਿਓ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਤੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ?
23. ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਤਾ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ?
24. ਬੰਤੇ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ?
25. ਬੰਤੇ ਨੇ ਚਪੜਾਸੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਿਉਂ ਛੱਡੀ?
26. ਬੰਤਾ ਚੌਥੀ ਪਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਕੀ ਅਖਵਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਸੀ?
27. ਤਾਰੋ ਕਿੰਨਾ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ?
28. ਬੰਤਾ ਸਹੁਰੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
29. ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ?
30. ਹਾਲ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਕੋਟ ਵਿਕਦੇ ਸਨ?
31. ਜਦੋਂ ਬੰਤੇ ਦੀ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸਾਇਕਲਾਂ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਬੰਤੇ ਦੀ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਸੀ?
32. ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬੱਸ ਫੜ੍ਹਨੀ ਸੀ?
33. ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
34. ਤਾਨਪੁਰੇ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਜਲੰਧਰ ਕੀ ਕਰਨ ਗਈ ਸੀ?
35. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਸ ਤੋਂ ਲੱਗਾ ਸੀ?
36. ਬੰਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਨਾਲ ਕੀ ਖਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ?
37. ਬੰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ?
38. ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਠੰਢ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਆਦਮੀ ਮਰੇ ਸਨ?
39. ਜਿਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਬੰਤੇ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਡੰਡੇ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
40. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਰਮਨ ਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਕੱਦ ਕਿਸ ਵਰਗਾ ਲੱਗਾ ਸੀ?
41. ਕੱਟੜਾ ਦੂਲੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੱਬਰ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ ਸੀ?
42. ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰ ਕੌਣ ਸਨ?
43. ਨਵੇਂ ਸਾਲ 'ਤੇ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸੀ?
44. ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਵਹੁਟੀ ਦਹੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ?
45. ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਸੇਕਣ ਲਈ ਮੁੱਢ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਟਵਾਏ ਸਨ?
46. ਬੰਤਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ?
47. ਬੰਤੇ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ?

48. ਬੰਤੇ ਦੀ ਬੇਬੇ ਪਿੰਡ ਕਿਉਂ ਚਲੀ ਗਈ?
49. ਬੰਤਾ ਮਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?
50. ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਬਾਗ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
51. ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਬਾਗ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਕਰਨ ਗਈਆਂ ਸਨ?
52. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਕਿੱਥੇ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ?
53. ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਕਿਸ ਦਿਨ ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ?
54. ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਕਾਹਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ?
55. ਚੌਕ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਰ ਐਨਾ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂ ਸੀ?
56. ਚੌਕ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
57. ਚੌਕ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਗੋਲੀ ਕਿੱਥੇ ਵੱਜੀ ਸੀ?
58. ਚਾਟੀਵਿੰਡ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਤੇ ਨੇ ਕੀ ਪੀਤਾ?
59. ਚਾਟੀਵਿੰਡ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰ ਕਿੱਥੋਂ ਦੀ ਬੱਸ ਫੜਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ?
60. ਸਿਨਮਾ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਸਿਨਮੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ?
61. ਬੰਤੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕੱਪੜਾ ਪਾਟ ਗਿਆ ਸੀ?
62. ਬੰਤਾ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
63. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੌਣ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ?
64. ਬੰਤਾ ਕਿਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਫੂਕ ਭਰਨੀ ਚੰਗੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?
65. ਗੁਰੂ ਬਜ਼ਾਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਰੀਰ ਉੱਪਰ ਕੀ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ?
66. ਗੁਰੂ ਬਜ਼ਾਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਕਿਸਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ?
67. ਮਹੇਸ਼ੀ ਕਿੰਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ?
68. ਕੁੜੀ ਕਿੰਨੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ?
69. ਮਹੇਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
70. ਮਹੇਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ?
71. ਮਹੇਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਨੁਕਸ ਸੀ?
72. ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਥਾਂ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦੇ?
73. ਬੰਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਪੁਆੜੇ ਕਿਸ ਦੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹਨ?
74. ਤਾਰੋ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂਦੀ ਸੀ?

ਨਾਵਲ : ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ

ਕਾਂਡ ਦੂਜਾ (ਦੁਪਹਿਰ)

1. ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਬੰਤੇ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ ਕੌਣ ਭੱਜ ਕੇ ਆਇਆ?
2. ਤਾਰੋ ਨੇ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਕਿਸ ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਈਆਂ?
3. ਤਾਰੋ ਨੇ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਆਚਾਰ ਦਿੱਤਾ?
4. ਤਾਰੋ ਨੇ ਚਾਹ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਾਇਆ?
5. ਬੰਤਾ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
6. ਬੰਤਾ ਦੁਪਹਿਰੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਆਰਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
7. ਫੁੰਮਣ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਬੰਤੇ ਤੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
8. ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਰਾਜ ਹੈ?
9. ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਆਖਦਾ ਹੈ?
10. ਦੁਪਹਿਰੇ ਬੰਤਾ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
11. ਬੰਤੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਜ਼ਿੱਦ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?
12. ਬੰਤਾ ਵਿਆਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ?
13. ਤਾਰੀ ਕੌਣ ਸੀ?
14. ਤਾਰੀ ਬੰਤੇ ਦੀ ਮਾਮੀ ਦੀ ਕੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ?
15. ਬੰਤੇ ਦੀ ਛੋਟੀ ਮਾਮੀ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਲੱਸੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ?
16. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਹੜੀ ਮਾਮੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ?
17. ਬੰਤਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ?
18. ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਤਾ ਕਿਸਦੀ ਝੋਲੀ ਰੁਪਈਆਂ ਨਾਲ ਭਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
19. ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੰਤਾ ਤਾਰੋ ਦੇ ਹੱਥ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਰੁਪਏ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ?
20. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਚੁੱਪ-ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ?
21. ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬੰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ?
22. ਤਾਰੋ ਬੰਤੇ ਦੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ?

23. ਛਿਹਰਟੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਬੇਬੇ ਤੇ ਤਾਰੋ ਨਾਲ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਗਈਆਂ?
24. ਬੇਬੇ ਤੇ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਬੰਤੇ ਦਾ ਦਿਲ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
25. ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਦੇਖਣ ਗਏ ਬੰਤੇ ਨੇ ਚੁਆਨੀ ਦਾ ਕੀ ਖਰੀਦਿਆ?
26. ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਬੰਤੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ?
27. ਬੰਤੇ ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈ ਕੇ ਫੁੱਲ ਕਿੱਥੇ ਟੰਗਿਆ?
28. ਬੰਤਾ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਵੇਦ ਦੇ ਕਿਉਂ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
29. ਫੁੰਮਣ ਦੇ ਜਨਮ ਮਗਰੋਂ ਬੇਬੇ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ?
30. ਫੱਤੂ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?
31. ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਆਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਕਿਸਨੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ?
32. ਕਿਹੜਾ ਰਿਕਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਭੁੱਲਿਆ ਸਮਾਨ ਵਾਪਸ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਭਲਾ ਆਦਮੀ ਸੀ?
33. ਬੰਤਾ ਉਸ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ?
34. ਬੰਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?
35. ਤਾਰੋ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਗੁੜ ਖਰੀਦਿਆ?
36. ਬੰਤੇ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਆਦਤ ਲੱਗਪਗ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ?
37. ਤਾਰੋ ਦੇ ਘਰ ਜਿਹੜਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕਾਰਡ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ?
38. ਬੰਤੇ ਨੇ ਕਰਜਾ ਕਿਸ ਕੇਸ ਲਈ ਲਿਆ ਸੀ?
39. ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੰਤੇ ਨੇ ਤਾਰੋ ਦੇ ਕੀ ਮਾਰੇ?
40. ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਆਖਦਾ ਹੈ?
41. 'ਚਰਖੇ ਦੀ ਘੂਕ ਸੁਣ ਕੇ ਜੋਗੀ ਉਤਰ ਪਹਾੜੇ ਆਇਆ' ਇਹ ਗੀਤ ਕਿਸਨੇ ਗਾਇਆ?
42. ਬੰਤੇ ਨੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਕਿੱਥੋਂ ਕੱਢੀਆਂ?
43. ਫੁੰਮਣ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੌਂਦਾ ਸੀ?
44. ਬੰਤੇ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਾਈ?

ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ (ਨਾਵਲ)

ਕਾਂਡ ਤੀਜਾ (ਸ਼ਾਮ)

1. ਜਦੋਂ ਤਾਰੋ ਵਿਆਹੀ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ?
2. ਬੰਤੇ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਬੋਅ ਕਿਉਂ ਆਈ?
3. ਦਿਆਲਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸੀ?
4. ਬੁੱਢੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ?
5. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਵਕਤ ਕੱਟਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
6. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬੰਸਰੀ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸੀ?
7. ਸ਼ਰਾਬ ਖਰੀਦ ਕੇ ਸਵਾਰ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
8. ਰਾਮ ਬਾਗ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਬਾਰੇ ਬੰਤਾ ਕੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ?
9. ਰਾਮ ਬਾਗ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰਾਂ ਦੀ ਬੰਤੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਰਾਇ ਹੈ?
10. ਛਿੰਦਾ ਕਿਸਦਾ ਮਿੱਤਰ ਹੈ?
11. ਬੰਤੇ ਦੇ ਵਾਲ ਕਿਸਨੇ ਕਟਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ?
12. ਬੰਤਾ ਦਾੜੀ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕਟਵਾਉਂਦਾ ਸੀ?
13. ਬੰਤੇ ਵਿੱਚ ਭੈੜੀ ਆਦਤ ਕਿਹੜੀ ਸੀ?
14. ਬੰਤੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ?
15. ਰਾਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਬੰਤੇ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ?
16. ਨੰਦਨ ਸਿਨਮੇ ਤੋਂ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਸਵਾਰ ਮਿਲੇ?
17. ਰਿਹਾਨਾ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਅਦਾਕਾਰ ਸੀ?
18. ਨੰਦਨ ਸਿਨਮੇ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹੇ ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਰਸਤੇ 'ਚੋਂ ਕੀ ਖਰੀਦਿਆ?
19. ਬੰਤਾ ਅੱਗ ਸੇਕਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸੀ?
20. ਬੰਤਾ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?
21. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਪਿਓ-ਪੁੱਤਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਪਾਰੀ ਸਨ?
22. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਪਿਓ ਨੂੰ ਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸੀ?
23. ਗ੍ਰੀਨ ਐਵੇਨਿਊ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੀ?
24. ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ 'ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਫਿਲਮ ਆ ਰਹੀ ਸੀ?

25. ਕਵੀ ਕਿਸ ਥਾਂ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ?
26. ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਕੀ ਨਾਂ ਸਨ?
27. ਅਸ਼ਕ ਤੇ ਪਰਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਕੌਣ ਮਿਹਰਬਾਨ ਸੀ?
28. ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਤੋਂ ਬਾਤਾਂ ਸੁਣ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦਾ ਸੀ?
29. ਬੰਤੇ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਦੇ ਹੈਂਡਲ ਨਾਲ ਚਾਨਣ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੀ?
30. ਜੈਂਟਲਮੈਨ ਨੇ ਖਰਾਬ ਸਕੂਟਰ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ?
31. ਲੋਕ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਕਿਉਂ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ?
32. ਸਕੂਟਰ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਾੱਸ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
33. ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ਚੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣ 'ਤੇ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਸੀ?
34. ਬਿਮਾਰ ਬੰਤੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?
35. ਬੰਤੇ ਭਈਏ ਤੋਂ ਚਾਹ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਬਿਸਕੁਟ ਲੈ ਕੇ ਖਾਂਦਾ ਹੈ?
36. ਬੰਤੇ ਨੇ ਕਿਸਦੀ ਖੂਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ?
37. ਬੰਤਾ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ?
38. ਸ਼ਰਾਬੀ ਆਦਮੀ ਕੌਣ ਸੀ?
39. ਸ਼ਰਾਬੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਦੀ ਆਖਦਾ ਹੈ?
40. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ?
41. ਪਾਕਿਸਤਾਨੋਂ ਬੰਤੇ ਹੋਰੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਸਨ?
42. ਬੰਤੇ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਟੱਬਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ?
43. ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਦਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਸੰਦ ਸੀ?
44. ਤਾਰੋ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਸੀ?
45. ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੋਟ ਗਿਣਦਿਆਂ ਤਾਰੋ ਦੀ ਮੁਸਕਣੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ?
46. ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੰਤਾ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਿਆ ਕਰੇਗਾ?
47. ਸੌਣ ਲੱਗੇ ਬੰਤੇ ਨੇ ਤਾਰੋ ਨੂੰ ਕਿਸਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ?
48. ਮਾਸਟਰਨੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦੀ ਸੀ?
49. ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਰੋ ਬੰਤੇ ਨੂੰ ਕੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਖਦੀ ਹੈ?
50. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ, ਨਾਵਲ ਦਾ ਅੰਤ ਦੁਖਾਂਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਖਾਂਤ?
51. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਵਲ ਕਿਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ?

ਕਲਾਸ ਦਸਵੀਂ

ਪੰਜਾਬੀ
ਸੈਂਪਲ ਪੇਪਰ-ਏ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 70

I. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

- (ੳ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸ ਦੀ ਸਿਫਤ ਨਾਲ ਸੱਚੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਕਦਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ?
- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?
- (ੲ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- (ਸ) ਰਬਾਬੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
- (ਹ) 'ਇੱਕ ਪੈਰ ਘੱਟ ਤੁਰਨਾ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?
- (ਕ) 'ਬਾਗੀ ਦੀ ਧੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਖੱਦਰਪੋਸ਼ ਬੀਬੀ ਕੌਣ ਹੈ?
- (ਖ) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੱਲ ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ?
- (ਗ) ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕਿਸ ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ?
- (ਘ) ਬੰਤੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
- (ਙ) ਬੰਤੇ ਦਾ ਪਿਓ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ? 10x1=10

II. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ:-

- (ੳ) ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ ॥
ਤੂੰ ਮਰਾ ਬੰਧਪੁ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਭ੍ਰਾਤਾ॥
ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਰਾਖਾ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ਤਾਂ ਭਉ ਕੇਹਾ ਕਾੜਾ ਜੀਉ॥
- (ਅ) ਇਕੁ ਫਿਕਾ ਨਾ ਗਾਲਾਇ ਸਭਨਾ ਮੈ ਸਚਾ ਧਣੀ॥
ਹਿਆਉ ਨ ਕੈਹੀ ਠਾਹਿ ਮਾਣਕ ਸਭ ਅਮੋਲਵੇ॥
- (ੲ) ਹੀਰ ਆਖਦੀ ਜੋਗੀਆ ਝੂਠ ਬੋਲੇਂ, ਕੌਣ ਵਿਛੜੇ ਯਾਰ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਈ।
ਏਹਾ ਕੋਈ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਮੈਂ ਢੂੰਡ ਥੱਕੀ, ਜਿਹੜਾ ਗਿਆ ਨੂੰ ਮੋੜ ਲਿਆਉਂਦਾ ਈ।
ਸਾਡੇ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਕਰੇ ਕੋਈ, ਜਿਹੜਾ ਜੀਉ ਦਾ ਰੋਗ ਗਵਾਉਂਦਾ ਈ।
ਭਲਾ ਦੱਸ ਖਾਂ ਚਿਰੀਂ ਵਿਛੁੰਨਿਆਂ ਨੂੰ, ਕਦੋਂ ਰੱਬ ਸੱਚਾ ਘਰੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਈ।
- (ਸ) ਚੋਟ ਪਈ ਖਰਚਾਮੀ ਦਲਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ॥

ਘੋਰ ਲਈ ਵਰਿਆਮੀ ਦੁਰਗਾ ਆਇਕੈ॥

ਰਾਕਸ਼ ਵੱਡੇ ਅਲਾਮੀ ਭੱਜ ਨਾ ਜਾਣਦੇ॥

ਅੰਤ ਹੋਏ ਸੁਰਗਾਮੀ ਮਾਰੇ ਦੇਵਤਾ॥

5+5=10

III. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ 4● ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ)

(ਅ) ਮਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਮੇਲ (ਕਾਦਰ ਯਾਰ)

5

IV. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਗਭਗ 15● ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :-

(ੳ) ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ (ਪ੍ਰਿੰ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ)

(ਅ) ਤੁਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ (ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ)

7

V. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੇ ਉੱਤਰ 4●-4● ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(ੳ) ਮਰਦਾਨੇ ਤੇ ਫਰਹਿੰਦੇ ਰਬਾਬੀ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(ਅ) ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਬੂਲਿਆ?

(ੲ) ਪੈਦਲ ਤੁਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ?

(ਸ) ਅਰਦਾਸ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

3+3=6

VI. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਗਭਗ 15● ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :-

(ੳ) ਕੁਲਫੀ (ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ)

(ਅ) ਬਾਗੀ ਦੀ ਧੀ (ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ)

7

VII. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :-

(ੳ) ਕਾਕਾ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਬੁੜਬੁੜ ਰਿਹਾ ਸੀ?

(ਅ) ਡਾਕਟਰ, ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

(ੲ) ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦਾ ਬੰਮ ਬਹਾਦਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਤਾਓ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?

(ਸ) ਵੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ?

3+3=6

VIII. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਪਾਤਰ-ਚਿਤਰਨ ਲਗਭਗ 125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :-

(ੳ) ਸੁਖਦੇਵ (ਇਕਾਂਗੀ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ)

(ਅ) ਪੁੱਤਰ (ਨਾਇਕ ਇਕਾਂਗੀ)

6

IX. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਉਸ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :-

“ਧੰਨ ਨੀ ਬਹੂ ਤੇ ਧੰਨ ਥੋਡੀ ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਧੀ ਦਾ ਦੁੱਖ ਨਵਿਰਤ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੁਆਂਢਣ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਬਖਸ਼ਾਉਂਗੀ ਜੀਹਨੂੰ ਮੈਂ ਏਸ ਸਭਾ ਬਾਰੇ ਐਨੇ ਬੋਲ-ਕਬੋਲ ਕਰੇ ਨੇ।”

- i. ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ?
- ii. ਇਸ ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਇਕਾਂਗੀਕਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?
- iii. ਕੌਣ ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਜਾਂ

(ਚੀਕ ਮਾਰ ਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ) ਅੱਬਾ ! “ਇਹ ਤਾਂ ਜੁਲਮ ਦੀ ਇੰਤਹਾ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।”

- i. ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ?
- ii. ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹੇ?
- iii. ਕਿਹੜੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇੰਤਹਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?

1+1+1=3

X. ‘ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ’ ਨਾਵਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਨ ਲਗਭਗ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :-

(ੳ) ਤਾਰੋ   (ਅ) ਫੁੰਮਣ   (ੲ) ਬੰਤਾ   7

XI. ‘ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ’ ਨਾਵਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :-

(ੳ) “ਲੋਕ-ਰਾਜ ਦਾ ਮਤਲਬ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜ- ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਐ। ਲੋਕ ਈ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਐ, ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੈ।”

(ਅ) “ਦੇ ਦਊਂ ਮੈਂ ਪੰਝੀ ਰੁਪਏ, ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਉਣਾ ਐ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ, ਰੋਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਰੁਪਇਆ ਦੇ ਆਇਆ ਕਰੂੰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੱਸ।”

1+2=3

ਕਲਾਸ ਦਸਵੀਂ

ਪੰਜਾਬੀ

ਸੈਂਪਲ ਪੇਪਰ-ਬੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 65

I. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

- (ੳ) ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- (ਅ) ਬੋਲੀ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- (ੲ) ਪੁਆਧੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਦੋ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- (ਸ) ਕਿਤਾਬਾਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- (ਹ) ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- (ਕ) ਨਾਂਵ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- (ਖ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ?
- (ਗ) ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਰਥ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- (ਘ) 'ਸੰਝ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।
- (ਙ) 'ਜਦੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਏ ਹੋਵੇ।' ਬਹੁਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ। 10x1=10

II. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਉਤੇ ਲਗਭਗ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖੋ :-

- (ੳ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ (ਅ) ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ
- (ੲ) ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਲਾਭ ਹਾਨੀਆਂ (ਸ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੇਲੇ।
- (ਹ) ਮਨਿ ਜੀਤੇ ਜਗੁ ਜੀਤ। 10

III. ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ-ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਏ.ਟੀ.ਐਮ. (ATM) ਅਕਸਰ ਖਰਾਬ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਰੋ। 7

IV. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸੰਖੇਪ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੋ :-

ਭਾਰਤ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਮੁੱਠ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲੀਂ ਅਸੀਂ ਉਹ ਬੰਧਨ ਪੱਕੇ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਉਨੱਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾ ਸਕਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ। ਇੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਣ। ਪਰ ਮੰਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੁਆਢੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨਮੋਲ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਹਿਤ ਤੇ ਯੂਰਪੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹਿਤਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 5+1=6

V. ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਹਰ ਉਮਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਰੁਚਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਖੇਡ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਬੋਧ ਇਕ ਨੰਨ੍ਹੇ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਹੱਥ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਣ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਪਕੜਨ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਿਕ ਰੂਪ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਲਗ ਖੇਡ ਕਾਰਜ ਦਾ ਬੀਜ ਰੂਪ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜ ਛੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸੁਚੇਤ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋ ਕੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਧਾਰਨਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਮਸਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਸਭ ਕੁੱਝ ਵਿਸਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਬਾਲਪਣ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਬੀਤਦਾ ਹੈ। ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਸਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੁਆਨ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਸਰੀਰਿਕ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਮਨੋਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਜਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੁਆਨ ਗੱਭਰੂ ਸਰੀਰਿਕ ਬਲ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਡੌਲਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਬਾਹਰੀ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਦੇ ਹਨ। ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਮਰਦ ਵੀ ਵਿਹਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡ ਕੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੇਡ ਰੁਚੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖੇਡ ਕਾਰਜ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚਲੀ ਵਾਫ਼ਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਕਰਨ ਸਰੀਰਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਵੀ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ, ਖੇਡ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹਰੇਕ ਜੀਵ ਦੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅੰਗ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :-

(ੳ) ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ?

(ਅ) ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਰੂਪ ਕਿੱਥੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੲ) ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

4

VI. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਿ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ:-
ਉਂਗਲ ਕਰਨਾ, ਅੱਡੀਆਂ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਵੇਖਣਾ, ਟਕੇ ਵਰਗਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਲਹੂ ਦੇ ਘੁੱਟ ਭਰਨਾ, ਰੰਗ ਵਿੱਚ
ਭੰਗ ਪਾਉਣਾ, ਜੀਭ ਦੰਦਾਂ ਹੇਠਾ ਦੇਣਾ, ਪਾਪੜ ਵੇਲਣਾ, ਟੰਗ ਅੜਾਉਣਾ, ਛੱਕੇ ਛੁਡਾਉਣਾ। $2 \times 5 = 10$

VII. ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾ ਕੇ ਲਿਖੋ :-

ਰੱਬ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਮੱਦਦ ਆਪ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ
ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਖਿਆ।

2

VIII. (ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ਅ) ਵਿਆਕਰਨ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕੀ ਮੰਤਵ ਹੈ?

(ੲ) ਸਵਰ ਧੁਨੀਆਂ ਕੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?

$1+1+1=3$

IX. (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲਿਪੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ਅ) ਅੱਧਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਲਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

$1+1=2$

X. (ੳ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਜਾਂ ਪੜਨਾਂਵ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਦਿਓ।

(ਅ) ਨਾਂਵ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

$2+2=4$

XI. (ੳ) ਘੋੜਾ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਵਚਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਬਦਲਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਕ ਬਣਾਓ। 2

XII. (ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਭੂਤਕਾਲ ਤੇ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਉਪਰੰਤ ਦੋ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :-
ਬੱਦਲ ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ ਗਰਜ ਰਹੇ ਹਨ।

2

XII. (ੳ) 'ਹਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਰਥ ਦੱਸ ਕੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ।

(ਅ) 'ਖੁਸ਼ਬੂ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦੋ ਸਮਾਨ-ਅਰਥ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

(ੲ) 'ਨਿਰਮਲ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

$1+1+1=3$